

Alice Harikalar Diyarında

Lewis Carroll

Bölüm 1

Alice, kıyıda kız kardeşinin yanında oturmaktan ve yapacak hiçbir şeyinin olmamasından artık iyice sıkılmaya başlamıştı: bir iki kez kardeşinin okuduğu kitaba göz atmıştı, ama içinde ne resim ne de konuşma vardı; “İçinde resim ya da konuşma olmayan bir kitap ne işe yarar ki?” diye düşündü Alice.

Bu yüzden kendi kendine, bir papatya zinciri yapmanın keyfinin, kalkıp papatyaları toplama zahmetine değip değmeyeceğini tartıp duruyordu (sıcak gün onu uyuklu ve mahmur hâle getirdiği için, elinden geldiğince düşünüyordu), tam o sırada pembe gözlü bir Beyaz Tavşan koşarak yanından geçiverdi.

Bunda öyle pek _şaşılacak_ bir şey yoktu; Tavşan'ın kendi kendine “Eyvah! Eyvah! Geç kalacağım!” dediğini duymak da Alice'e öyle pek _olağandışı_ gelmedi (sonradan düşününce, buna şaşması gerektiği aklına geldi, ama o an her şey gayet doğal görünmüştü); ama Tavşan gerçekten de _yelek cebinden bir saat çıkarıp_ ona baktı ve sonra telaşla yoluna devam edince, Alice ayağa fırladı, çünkü o güne dek ne yelek cebi olan ne de cebinden çıkaracak saati olan bir tavşan gördüğü zihninde bir şimşek gibi çaktı; merakından yanıp tutuşarak Tavşan'ın peşinden tarlanın öbür ucuna koştu ve neyse ki tam zamanında yetişip onun çitin altındaki büyük bir tavşan deliğine dalışını gördü.

Bir an sonra Alice de peşinden içeri daldı; oradan tekrar nasıl çıkacağını bir kez bile düşünmeden.

Tavşan deliği bir süre, bir tünel gibi dümdüz uzandı, sonra birden aşağı doğru çöküverdi; o kadar ani oldu ki, Alice durmayı düşünmeye fırsat bulamadan kendini çok derin bir kuyudan aşağı düşerken buldu.

Ya kuyu çok derindi ya da o çok yavaş düşüyordu, çünkü aşağı inerken etrafına bakınmaya ve bundan sonra ne olacağını merak etmeye bolca vakti oldu. Önce aşağı bakıp nereye gittiğini anlamaya çalıştı, ama bir şey görmek için ortalık fazla

karanlıktı; sonra kuyunun kenarlarına baktı ve onların dolaplar ile kitap raflarıyla dolu olduğunu fark etti; orada burada çivilere asılmış haritalar ve resimler gördü. Geçerken raflardan birinden bir kavanoz aldı; üzerinde “PORTAKAL REÇELİ” yazıyordu, ama büyük hayal kırıklığına uğradı, çünkü kavanoz boştu: altında birini öldürürüm korkusuyla kavanozu bırakmaya kıyamadı, böylece düşerken yanından geçtiği dolaplardan birine onu yerleştirmeyi başardı.

“Vay canına!” diye düşündü Alice kendi kendine, “böyle bir düşüşten sonra, merdivenlerden yuvarlanmayı hiç dert etmem artık! Evdekiler beni ne cesur sanacaklar! Aslında, evin çatısından düşsem bile bundan hiç söz etmezdim!” (Ki bu büyük olasılıkla doğrudu.)

Aşağı, aşağı, hep aşağı. Bu düşüşün _hiç mi_ sonu gelmeyecekti? “Acaba şu ana dek kaç kilometre düştüm?” dedi yüksek sesle. “Dünya’nın merkezine epey yaklaşmış olmalıyım. Bir bakayım: bu, sanırım altı bin kilometre kadar aşağısı eder—” (çünkü, bilirsiniz, Alice okuldaki derslerinde bu tür birkaç şey öğrenmişti ve gerçi onu dinleyecek kimse olmadığından bilgisini sergilemek için bu pek _uygun_ bir fırsat değildi, yine de bunları tekrarlamak iyi bir alıştırmaydı) “—evet, aşağı yukarı doğru mesafe bu—ama acaba hangi Enlem ya da Boylam’a vardım?” (Alice’in Enlem’in ne olduğuna dair hiçbir fikri yoktu, Boylam’ın da; ama bunların söylemesi hoş, görkemli kelimeler olduğunu düşünüyordu.)

Az sonra yeniden başladı. “Acaba dünyanın ta öbür ucuna kadar _delip geçecek_ miyim! Başları aşağıya bakarak yürüyen insanların arasından çıkmak ne tuhaf olur! Sanırım onlara Antipatlar deniyor—” (bu kez dinleyen kimsenin _olmadığına_ epey sevindi, çünkü kelime hiç de doğru gelmiyordu kulağa) “—ama bilirsiniz, onlara ülkenin adının ne olduğunu sormam gerekecek. Affedersiniz hanımefendi, burası Yeni Zelanda mı yoksa Avustralya mı?” (ve bunu söylerken bir reverans yapmaya çalıştı—düşünün bir, havada düşerken _reverans_ yapmayı! Sizce becerebilir miydiniz?) “Üstelik soracağım diye beni ne cahil bir küçük kız sanacak! Yok, sormak hiç olmaz: belki bir yerde yazılı görürüm.”

Aşağı, aşağı, hep aşağı. Yapacak başka bir şey olmadığından, Alice çok geçmeden yine konuşmaya başladı. “Sanırım Dinah bu gece beni çok arayacak!” (Dinah, kediye.) “Umarım çay saatinde onun süt tabağını hatırlarlar. Dinah’cığım! Keşke burada, benimle birlikte aşağıda olsaydın! Korkarım havada hiç fare yok, ama belki bir yarasa yakalarsın, o da fareye epey benzer, bilirsin. Ama acaba kediler yarasa yer mi?” Tam burada Alice biraz uykusu gelmeye başladı ve dalgın bir hâlde kendi kendine “Kediler

yarasa yer mi? Kediler yarasa yer mi?” diye söylenip durdu; bazen de “Yarasalar kedi yer mi?” diye; çünkü, anlarsınız ya, iki soruyu da yanıtlayamadığı için, hangisini nasıl sorduğu pek fark etmiyordu. Uyuklamaya başladığını hissetti ve tam Dinah’la el ele tutuşmuş yürüdüğünü ve ona büyük bir ciddiyetle “Şimdi Dinah, doğruyu söyle bana: hiç yarasa yedin mi?” dediğini düşlemeye başlamıştı ki, birden, güm! güm! diye bir dal ve kuru yaprak yığınının üzerine düştü ve düşüş sona erdi.

Alice’in hiçbir yeri acımamıştı; bir anda ayağa fırladı: yukarı baktı, ama tepesi baştan başa karanlıktı; önünde bir başka uzun geçit vardı ve Beyaz Tavşan hâlâ görünürdeydi, telaşla o geçitten aşağı koşuyordu. Kaybedecek bir an bile yoktu: Alice rüzgâr gibi seğirtti ve Tavşan bir köşeyi dönerken “Aman kulaklarım, aman bıyıklarım, ne kadar da geç oluyor!” dediğini tam zamanında işitti. Köşeyi döndüğünde Tavşan’ın hemen ardındaydı, ama artık Tavşan görünürlerde yoktu: kendini, tavandan sarkan bir sıra lambayla aydınlatılan uzun, alçak bir salonda buldu.

Salonun her yanında kapılar vardı, ama hepsi kilitliydi; Alice bir taraftan aşağı, öbür taraftan yukarı yürüyüp her kapıyı deneyince, ortadan hüznle ilerledi, oradan bir daha nasıl çıkacağını düşünerek.

Derken birden, baştan başa som camdan yapılmış, üç ayaklı küçük bir masayla karşılaştı; üzerinde minicik altın bir anahtardan başka hiçbir şey yoktu ve Alice’in aklına ilk gelen, bunun salonun kapılarından birine ait olabileceği oldu; ama ne yazık ki! ya kilitler fazla büyüktü ya da anahtar fazla küçük, her hâlükârda hiçbirini açmadı. Yine de, ikinci turunda, daha önce fark etmediği alçak bir perdeyle karşılaştı ve arkasında, kırk santim kadar yüksekliğinde küçük bir kapı vardı: minik altın anahtarı kilitte denedi ve büyük bir sevinçle, anahtar tam oturdu!

Alice kapıyı açtı ve onun, bir fare deliğinden pek de büyük olmayan küçük bir geçide açıldığını gördü: diz çöküp geçit boyunca bakınca, ömründe gördüğü en güzel bahçeyi gördü. Bu karanlık salondan çıkıp o parlak çiçek tarhlarının ve serin fiskiyelerin arasında dolaşmayı öyle çok istiyordu ki, ama başını bile kapı aralığından geçiremiyordu; “başım geçse bile,” diye düşündü zavallı Alice, “omuzlarım olmadan pek bir işe yaramazdı. Ah, keşke bir teleskop gibi büzülebilsenim! Sanırım yapabilirdim, yeter ki nasıl başlayacağımı bilseydim.” Çünkü, anlarsınız ya, son zamanlarda öyle çok olağandışı şey olmuştu ki, Alice gerçekten imkânsız olan pek az şey bulunduğunu düşünmeye başlamıştı.

Küçük kapının yanında beklemenin bir faydası yok gibiydi, bu yüzden masaya geri döndü; üzerinde başka bir anahtar ya da hiç değilse insanları teleskop gibi büzme

kurallarını anlatan bir kitap bulurum diye yarı yarıya umutlanarak: bu sefer üzerinde küçük bir şişe buldu (“ki bu kesinlikle daha önce burada yoktu,” dedi Alice) ve şişenin boynuna kâğıttan bir etiket sarılmıştı; üzerinde, iri harflerle, güzelce basılmış “BENİ İÇ” sözcükleri yazıyordu.

“Beni iç” demek kolaydı, ama akıllı küçük Alice _bunu_ aceleye getirecek değildi. “Hayır, önce bir bakayım,” dedi, “üzerinde ‘_zehir_’ yazıyor mu, yok mu görelim”; çünkü, ateşte kızarmış, vahşi hayvanlara yem olmuş ve başka türlü tatsız şeyler başına gelmiş çocuklara dair birkaç hoş küçük hikâye okumuştı; hepsi de, dostlarının kendilerine öğrettiği basit kuralları unuttukları için: örneğin, kızgın bir maşayı çok uzun tutarsanız sizi yakacağını; bir bıçakla parmağınızı _çok_ derin keserseniz, genellikle kanayacağını; ve “zehir” yazan bir şişeden fazla içerseniz, eninde sonunda neredeyse kesinlikle midenize dokunacağını hiç unutmamıştı.

Ne var ki, bu şişenin üzerinde “zehir” _yazmıyordu_, bu yüzden Alice tatmayı göze aldı ve onu çok lezzetli bulunca (aslında içinde kiraz turtası, muhallebi, ananas, kızarmış hindi, şekerleme ve sıcak tereyağlı kızarmış ekmek karışımı gibi bir tat vardı) çok geçmeden hepsini bitiriverdi.

* * * * *

* * * * *

* * * * *

“Ne tuhaf bir his bu!” dedi Alice; “Bir teleskop gibi büzülüyor olmalıym.”

Gerçekten de öyle oldu: artık yalnızca yirmi beş santim boyundaydı ve o sevimli bahçeye açılan küçük kapıdan geçmek için tam doğru boyda olduğu düşüncesiyle yüzü aydınlandı. Yine de önce, daha fazla küçülüp küçülmeyeceğini görmek için birkaç dakika bekledi: bu konuda biraz tedirgindi; “çünkü, bilirsiniz,” dedi Alice kendi kendine, “bu, tıpkı bir mum gibi bütünüyle sönüp gitmemle son bulabilir. Acaba o zaman neye benzerdim ki?” Ve bir mumun alevinin, mum söndükten sonra neye benzediğini hayal etmeye çalıştı, çünkü böyle bir şey gördüğünü hiç hatırlamıyordu.

Bir süre sonra, başka bir şey olmadığını görünce, hemen bahçeye girmeye karar verdi; ama zavallı Alice’in vah hâline! kapıya vardığında, küçük altın anahtarı unuttuğunu fark etti ve onu almak için masaya döndüğünde, ona artık hiçbir şekilde uzanamadığını gördü: anahtarı camın ardından gayet net görebiliyordu ve masanın

ayaklarından birine tırmanmak için elinden geleni yaptı, ama ayak fazla kaygandı; deneye deneye iyice yorulunca, zavallı küçük şey oturup ağlamaya başladı.

“Hadi bakalım, böyle ağlamanın hiçbir faydası yok!” dedi Alice kendi kendine, biraz sertçe; “Sana derhal bırakmanı öneririm!” Genellikle kendine çok iyi öğütler verirdi (gerçi pek seyrek uyardı bunlara) ve bazen kendini öyle ağır azarlardı ki, gözleri yaşarırdı; bir keresinde, kendine karşı oynadığı bir kroket oyununda kendini aldattığı için kendi kulağını çekmeye çalıştığını hatırladı, çünkü bu meraklı çocuk iki kişiymiş gibi yapmaya pek düşküdü. “Ama artık hiç faydası yok,” diye düşündü zavallı Alice, “iki kişiymiş gibi yapmanın! Çünkü saygıdeğer _bir_ kişi olmaya yetecek kadar bile kalmadı benden geriye!”

Çok geçmeden gözü, masanın altında duran küçük camdan bir kutuya takıldı: kutuyu açtı ve içinde çok küçük bir kek buldu; üzerinde kuş üzümleriyle güzelce işlenmiş “BENİ YE” sözcükleri yazıyordu. “Pekâlâ, onu yiyeceğim,” dedi Alice, “eğer beni büyütürse anahtara uzanabilirim; eğer küçültürse kapının altından süzülebilirim; demek ki her iki şekilde de bahçeye girerim, hangisi olursa olsun umurumda değil!”

Bir parça yedi ve endişeyle kendi kendine, “Hangi yöne? Hangi yöne?” diye sordu, hangi yöne doğru büyüdüğünü anlamak için elini başının tepesine koyarak; ve aynı boyda kaldığını görünce epey şaşırdı: doğrusu, kek yenince genellikle böyle olur, ama Alice olağandışı şeylerden başkasını beklememeye öyle alışmıştı ki, hayatın olağan yoluna devam etmesi ona çok yavan ve sıkıcı geldi.

Böylece işe koyuldu ve çok geçmeden keki bitiriverdi.

* * * * *

* * * * *

* * * * *

Bölüm 2

İKİNCİ BÖLÜM

Gözyaşı Gölü

“Tuhaftan da tuhaf!” diye haykırdı Alice (o kadar şaşırılmıştı ki, bir an için düzgün İngilizce konuşmayı tamamen unuttu); “şimdi de gelmiş geçmiş en büyük teleskop gibi uzayıp gidiyorum! Hoşça kalın, ayaklar!” (çünkü ayaklarına baktığında, öyle uzaklaşıyorlardı ki neredeyse gözden kaybolmuş gibiydiler). “Ah, zavallı küçük ayaklarım, kim takacak şimdi size ayakkabılarınızı, çoraplarınızı, canlarım? Eminim _ben_ takamayacağım! Sizinle uğraşamayacak kadar uzakta olacağım: elinizden geleni yapmaya bakın artık;—ama yine de onlara iyi davranmalıyım,” diye düşündü Alice, “yoksa belki de benim gitmek istediğim yöne yürümezler! Bir bakayım: her Noel’de onlara yeni bir çift bot alırım.”

Ve içinden bunu nasıl yapacağını planlamaya koyuldu. “Onları nakliyeciyile göndermem gerekecek,” diye düşündü; “hem insanın kendi ayaklarına hediye yollaması ne kadar da komik görünecek! Ya üstündeki adres, ne tuhaf duracak!

_Bay Alice’in Sağ Ayağı, Şömüne Önü Halısı, Ateşliğin yanı, _ (_Alice’in sevgileriyle_).

Aman Tanrım, ne saçma şeyler söylüyorum böyle!”

Tam o sırada başını salonun tavanına çarptı: gerçekten de artık dokuz fitten daha uzun olmuştu, hemen o küçük altın anahtarı kaptığı gibi bahçe kapısına koştu.

Zavallı Alice! Olsa olsa bir yanına uzanıp tek gözüyle bahçenin içine bakabiliyordu; ama içeri geçmesi her zamankinden daha umutsuzdu: oturup yeniden ağlamaya başladı.

“Kendinden utanmalısın,” dedi Alice, “senin gibi koskoca bir kız,” (gerçekten de öyle diyebilirdi), “böyle ağlayıp durmak da neyin nesi! Hemen kes şunu, sana söylüyorum!” Ama yine de durmadı, kovalarca gözyaşı döktü, sonunda çevresini dört parmak derinliğinde, salonun yarısına dek uzanan koca bir göl kapladı.

Bir süre sonra uzaktan küçük ayak patırtıları işitti ve gelenin ne olduğunu görmek için aceleyle gözlerini sildi. Gelen, görkemli giysiler içindeki Beyaz Tavşan’dı; bir elinde bir çift beyaz oğlak derisi eldiven, öbüründe kocaman bir yelpaze tutuyordu: büyük bir

telaşla seke seke geliyor, bir yandan da kendi kendine mırıldanıyordu, “Ah! Düşes, Düşes! Onu beklettiysem, küplere bineceğine eminim!” Alice öyle çaresizdi ki herkesten yardım istemeye hazırdı; bu yüzden Tavşan yanına yaklaştığında, alçak, ürkek bir sesle söze başladı, “Affedersiniz, efendim—” Tavşan şiddetle irkildi, beyaz oğlak derisi eldivenlerle yelpazeyi düşürüverdi ve var gücüyle karanlığa doğru sıvışıp gitti.

Alice yelpazeyle eldivenleri yerden aldı, salon çok sıcak olduğundan, konuşmasını sürdürürken bir yandan da durmadan yelpazeleniyordu: “Aman, aman! Her şey ne kadar tuhaf bugün! Oysa dün her şey her zamanki gibiydi. Acaba gece bir değişikliğe mi uğradım? Bir düşüneyim: bu sabah kalktığımda aynı ben miydim? Sanki biraz farklı hissettiğimi hatırlar gibiyim. Ama eğer aynı ben değilsem, o zaman sorulacak ilk şey şu: Ben kimim peki? Ah, işte _asıl_ bilmece bu!” Ve tanıdığı, kendisiyle aynı yaştaki bütün çocukları teker teker aklından geçirmeye başladı; onlardan biriyle değiş tokuş edilmiş olabilir miyim diye.

“Ada olmadığımı eminim,” dedi, “çünkü onun saçları upuzun bukleler hâlinde döküür, benimkilerse hiç bukleli değil; Mabel de olamam herhâlde, çünkü ben bir sürü şey biliyorum, oysa o, ah! o öyle az şey biliyor ki! Hem zaten, _o_ o, _ben_ de benim, ve—ay Tanrım, ne kadar da karışık her şey! Bakalım eskiden bildiğim şeyleri hâlâ biliyor muyum. Bir düşüneyim: dört kere beş on iki eder, dört kere altı on üç, dört kere yedi de—aman Tanrım! Bu gidişle hiç yirmiye varamayacağım! Neyse, Çarpım Tablosu’nun önemi yok: hadi Coğrafya’yı deneyelim. London, Paris’in başkentidir, Paris de Rome’un başkentidir, Rome ise—hayır, _bu_ tamamen yanlış, eminim! Mabel’le değiştirilmiş olmalıyım! Bir de ‘_Şu küçük—_’ şiirini söylemeyi deneyeyim” dedi ve sanki ders veriyormuş gibi ellerini kucağında kavuşturup şiiri tekrarlamaya başladı, ama sesi boğuk ve yabancı çıkıyordu, sözcükler de eskisi gibi gelmiyordu:—

“Küçük timsah nasıl da özen gösterir Parıl parıl kuyruğuna, Ve döker Nil’in sularını Her altın pulunun üstüne!

“Ne neşeyle sırttır bir görsen, Ne zarif açar pençelerini, Ve buyur eder küçük balıkları Tatlı tatlı gülümseyen çenelerine!”

“Bunların doğru sözler olmadığına eminim,” dedi zavallı Alice ve devam ederken gözleri yeniden yaşlarla doldu, “demek ki ben gerçekten Mabel’im, gidip o daracık, küçük evde yaşamak zorunda kalacağım, oynayacak neredeyse hiç oyuncağım olmayacak, hem ah! öğrenecek bir sürü ders! Hayır, kararımı verdim; eğer Mabel’sem,

burada, aşığıda kalırım! Boşuna başlarını uzatıp ‘Yukarı çık hadi, canım!’ desinler. Ben yalnızca yukarı bakıp ‘Peki ben kimim öyleyse? Önce onu söyleyin bana, sonra, eğer o kişi olmak hoşuma giderse, çıkarım: yoksa, ben başka biri olana dek burada, aşığıda kalırım’ derim—ama, ah Tanrım!” diye haykırdı Alice ansızın gözyaşlarına boğularak, “keşke başlarını uzatsalar! Burada hep yapayalnız olmaktan _öyle_ usandım ki!”

Bunu söylerken ellerine baktı ve konuşurken Tavşan’ın küçük beyaz oğlak derisi eldivenlerinden birini eline geçirmiş olduğunu görünce şaşırıldı. “Bunu _nasıl_ yapmış olabilirim?” diye düşündü. “Herhâlde yeniden küçülüyorum.” Kalkıp boyunu ölçmek için masaya gitti ve tahmin edebildiği kadarıyla artık yaklaşık iki fit boyunda olduğunu, üstelik hızla küçülmeye devam ettiğini fark etti: bunun sebebinin elinde tuttuğu yelpaze olduğunu çok geçmeden anladı ve büsbütün yok olup gitmemek için tam zamanında onu telaşla elinden bıraktı.

“Ucuz kurtuldum doğrusu!” dedi Alice, ani değişiklikten epeyce korkmuş, ama kendini hâlâ var bulduğu için pek sevinmişti; “şimdi sıra bahçede!” deyip var hızıyla küçük kapıya geri koştu: ama, ne yazık ki! küçük kapı yine kapanmıştı, küçük altın anahtar da eskisi gibi cam masanın üstünde duruyordu, “işler her zamankinden de beter,” diye düşündü zavallı çocuk, “çünkü bu kadar küçük olduğum hiç olmamıştı, hiç! Doğrusu bu çok fena, evet öyle!”

Tam bu sözleri söylerken ayağı kaydı ve bir an sonra, cumburlop! çenesine kadar tuzlu suyun içindeydi. İlk aklına gelen, bir biçimde denize düşmüş olduğuydu, “öyleyse trenle geri dönebilirim,” dedi içinden. (Alice ömründe bir kez deniz kıyısına gitmişti ve şöyle genel bir sonuca varmıştı: İngiliz kıyısında nereye giderseniz gidin, denizde bir sürü deniz banyosu arabası, kumda tahta küreklerle oyuk kazan birkaç çocuk, ardından bir sıra pansiyon, onların da arkasında bir tren istasyonu bulursunuz.) Ne var ki çok geçmeden anladı ki, dokuz fit boyundayken döktüğü gözyaşlarının gölüne düşmüştü.

“Keşke o kadar çok ağlamasaydım!” dedi Alice, çıkış yolunu bulmaya çalışarak ortalıkta yüzerken. “Sanırım şimdi bunun cezasını çekeceğim, kendi gözyaşlarımda boğulacağım! Doğrusu ne tuhaf bir şey olur bu! Neyse ki bugün zaten her şey tuhaf.”

Tam o sırada gölün biraz ötesinde bir şeyin su sıçratarak çırpındığını duydu ve ne olduğunu anlamak için ona doğru yüzdü: önce bunun bir mors ya da su aygırı olduğunu sandı, ama sonra şimdi kendisinin ne kadar küçük olduğunu hatırladı ve

çok geçmeden bunun, kendisi gibi suya kaymış bir fareden başka bir şey olmadığını anladı.

“Acaba şimdi,” diye düşündü Alice, “bu fareyle konuşmanın bir faydası olur mu? Burada, aşağıda her şey öyle alışılmadık ki, büyük ihtimalle konuşabiliyordur: ne olursa olsun, denemenin bir zararı yok.” Böylece söze başladı: “Ey Fare, bu gölden çıkış yolunu biliyor musun? Burada öyle yüzmekten çok yoruldu, ey Fare!” (Alice bir fareyle konuşmanın doğru yolunun bu olması gerektiğini düşündü: daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştı, ama ağabeyinin Latince Dilbilgisi kitabında “Bir fare—bir farenin—bir fareye—bir fareyi—ey fare!” diye yazdığını gördüğünü hatırlıyordu.) Fare ona epeyce meraklı gözlerle baktı, hatta küçük gözlerinden biriyle ona göz kırpar gibi yaptı, ama hiçbir şey söylemedi.

“Belki de İngilizce anlamıyordur,” diye düşündü Alice; “bahse girerim Fransız bir faredir, William the Conqueror ile birlikte gelmiştir buraya.” (Çünkü, tüm tarih bilgisine rağmen, Alice’in hiçbir şeyin ne kadar zaman önce olduğuna dair pek açık bir fikri yoktu.) Bunun üzerine yeniden söze başladı: “Où est ma chatte?” —ki bu, Fransızca ders kitabındaki ilk cümleydi. Fare ansızın sudan bir sıçradı ve dehşetten tepeden tırnağa titriyor gibiydi. “Ah, çok özür dilerim!” diye haykırdı Alice telaşla, zavallı hayvanın kalbini kırmış olmaktan korkarak. “Kedilerden hoşlanmadığımı büsbütün unutmuşum.”

“Kedilerden hoşlanmamak mı!” diye haykırdı Fare, tiz, öfkeli bir sesle. “_Sen_ benim yerimde olsan kedilerden hoşlanır mıydın?”

“Eh, belki de hoşlanmazdım,” dedi Alice yatıştırıcı bir tonla: “bu yüzden kızma. Yine de keşke sana kedimiz Dinah’ı gösterebilseydim: onu bir görsen eminim kedilere ısırırdın. Öyle sevimli, sessiz bir şey ki,” diye sürdürdü Alice yarı kendi kendine, bir yandan da gölde tembel tembel yüzerek, “ateşin başında ne hoş mırıldanıp oturur, pençelerini yalar, yüzünü yıkar—kucağa alıp sevmek için öyle yumuşacık, tatlı bir şeydir ki—hem fare yakalamakta da üstüne yoktur—ah, çok özür dilerim!” diye yine haykırdı Alice, çünkü bu sefer Farenin tüm tüyleri diken diken olmuştu ve onun gerçekten gücendiğinden emindi. “İstemiyorsan ondan bir daha hiç söz etmeyiz.”

“Etmeyiz, ha!” diye haykırdı Fare, kuyruğunun ucuna kadar titreyerek. “Sanki _ben_ böyle bir konuda konuşmuşum gibi! Bizim ailemiz kedilerden hep _nefret_ etmiştir: iğrenç, adi, bayağı yaratıklar! Bir daha o adı duymayayım!”

“Duymazsın, söz!” dedi Alice, konuşmanın konusunu değiştirmek için büyük bir telaşla. “Sen—sen köpekleri—sever misin acaba?” Fare yanıt vermedi, bunun üzerine Alice hevesle devam etti: “Bizim evin yakınında öyle sevimli, küçük bir köpek var ki, sana göstermeyi öyle isterdim! Pırıl pırıl gözlü, küçük bir teriyer, biliyor musun, ah, öyle uzun, kıvrır kıvrır kahverengi tüyleri var ki! Bir şey fırlattın mı gider getirir, akşam yemeği için arka ayakları üstünde dikilip yalvarır, daha bir sürü şey yapar—yarısını bile hatırlayamıyorum—hem bir çiftçinindir, biliyor musun, çiftçi de onun öyle yararlı olduğunu, yüz sterlin ettiğini söylüyor! Bütün sıçanları öldürdüğünü söylüyor ve—ah Tanrım!” diye haykırdı Alice hüzünlü bir tonla, “korkarım onu yine gücendirdim!” Çünkü Fare ondan var gücüyle uzaklaşarak yüzüyor, giderken de gölde adamakıllı bir telaş yaratıyordu.

Bunun üzerine Alice arkasından yumuşak bir sesle seslendi, “Fare canım! Ne olur geri gel, eğer kedilerden de köpeklerden de hoşlanmıyorsan onlardan hiç söz etmeyiz!” Fare bunu duyunca döndü ve ağır ağır ona doğru geri yüzdü: yüzü bembeyaz kesilmişti (Alice öfkeden olduğunu düşündü) ve alçak, titrek bir sesle, “Hadi kıyıya çıkalım,” dedi, “sonra sana hikâyemi anlatırım, o zaman kedilerden ve köpeklerden neden nefret ettiğimi anlarsın.”

Gitme zamanı çoktan gelmişti, çünkü göl içine düşen kuşlar ve hayvanlarla iyice kalabalıklaşmıştı: bir Ördek ile bir Dodo, bir Lori papağanı ile bir Kartal yavrusu, ve birçok başka tuhaf yaratık vardı. Alice önden gitti ve bütün topluluk kıyıya doğru yüzdü.

Bölüm 3

BÖLÜM III.

Bir Komite Yarışı ve Upuzun Bir Hikâye

Kıyıda toplanan bu topluluk gerçekten de tuhaf görünümlüydü: tüyleri sırlıklam olmuş kuşlar, postları üzerlerine yapışmış hayvanlar; hepsi de zırnık gibi ıslak, huysuz ve rahatsızdı.

İlk mesele, tabii ki, yeniden nasıl kuruyacaklarıydı: bunun üzerine bir hasbihâl ettiler ve birkaç dakika sonra Alice, kendini onlarla, sanki onları ömrü boyunca tanımış gibi senli benli konuşurken bulmayı son derece doğal karşıladı. Hatta Lori ile epeyce uzun bir münakaşaya tutuştu; Lori en sonunda somurtarak yalnızca, “Ben senden büyüğüm, daha iyi bilirim ya,” demekle yetindi; Alice ise onun kaç yaşında olduğunu bilmeden bunu kabul etmeye yanaşmadı, Lori de yaşını söylemeye kesinlikle yanaşmayınca söylenecek başka söz kalmadı.

Nihayet aralarında bir nevi otorite sahibi gibi görünen Fare seslendi: “Hepiniz oturun ve beni dinleyin! Sizi az sonra adamakıllı kuruturum _ben_!” Hepsi hemen, ortalarında Fare olmak üzere, büyük bir halka çizip oturdular. Alice gözlerini endişeyle ona dikti, çünkü çok geçmeden kurumazsa fena bir nezleye yakalanacağından emindi.

“Ehem!” dedi Fare, ağırbaşlı bir tavırla, “hepiniz hazır mısınız? İşte bildiğim en kuru şey budur. Lütfen herkes sussun! ‘Davası papanın gözüne girmiş olan Fatih William’a, kendilerine önderler arayan ve son zamanlarda gasp ile fethe hayli alışmış bulunan İngilizler, kısa sürede boyun eğdiler. Mercia ve Northumbria kontları Edwin ile Morcar—”

“Öf!” dedi Lori, bir titreyişle.

“Affedersiniz!” dedi Fare, kaşlarını çatarak, ama gayet nezaketle: “Bir şey mi buyurdunuz?”

“Yok canım, ben demedim!” dedi Lori telaşla.

“Sandım ki dediniz,” dedi Fare. “—Devam ediyorum. ‘Mercia ve Northumbria kontları Edwin ile Morcar ondan yana çıktılar: hatta Canterbury’nin vatansever başpiskoposu Stigand bile uygun buldu—”

“_Neyi_ buldu?” dedi Ördek.

“Uygun _buldu_,” diye karşılık verdi Fare, biraz aksileşerek: “‘uygun bulmak’ ne demek, elbette biliyorsunuzdur.”

“_Ben_ bir şey bulduğumda ‘bulmak’ın ne demek olduğunu pekâlâ bilirim,” dedi Ördek: “genellikle bir kurbağa ya da bir solucan bulurum. Mesele şu ki, başpiskopos ne buldu?”

Fare bu soruya aldırış etmeden aceleyle sürdürdü: “—Edgar Atheling ile birlikte gidip William’ı karşılamayı ve ona tacı sunmayı uygun buldu. William’ın başlangıçtaki davranışı ölçülüydü. Ama Normanlarının küstahlığı—’ Nasıl gidiyor bakalım, hayatım?” diye devam etti, konuşurken Alice’e dönerek.

“Eskisi gibi ıslak,” dedi Alice hüzünlü bir sesle: “Beni hiç kurutacağına benzemiyor.”

“Öyleyse,” dedi Dodo ciddiyetle ayağa kalkarak, “daha enerjik tedbirlerin derhâl benimsenmesi için toplantının ertelenmesini teklif ediyorum—”

“Doğru dürüst konuş!” dedi Kartal Yavrusu. “Bu uzun kelimelerin yarısının manasını bilmiyorum, üstelik senin de bildiğine inanmıyorum!” Ve Kartal Yavrusu bir gülümsemeyi gizlemek için başını eğdi; öbür kuşlardan bazıları belli belirsiz kıkırdadı.

“Demek istediğim,” dedi Dodo alınmış bir sesle, “bizi kurutmanın en iyi yolunun bir Komite Yarışı olduğuydu.”

“Komite Yarışı _nedir_?” dedi Alice; pek öğrenmek istediğinden değil, ama Dodo, sanki _birinin_ konuşması gerekiyormuş gibi durup beklemişti, başka da kimsenin bir şey söylemeye niyeti yok gibiydi.

“Şey,” dedi Dodo, “bunu anlatmanın en iyi yolu yapmaktır.” (Ve siz de bir kış günü bunu kendiniz denemek isteyebileceğiniz için, Dodo’nun işi nasıl çevirdiğini anlatayım.)

Önce bir tür daire biçiminde bir yarış pisti çizdi (“tam şekli mühim değil,” dedi) ve sonra topluluğun hepsini pistin şurasına burasına yerleştirdi. Ortada “Bir, iki, üç, başla!” diye bir şey yoktu; canları istediğinde koşmaya başlıyor, canları istediğinde

bırakıyorlardı, öyle ki yarışın ne zaman bittiğini anlamak kolay değildi. Ne var ki yarım saat kadar koşup yeniden iyice kuruyunca, Dodo birden “Yarış bitti!” diye haykırdı; hepsi soluk soluğa onun başına üşüşüp “Peki kim kazandı?” diye sormaya başladılar.

Bu soruya Dodo, uzun uzun düşünmeden cevap veremedi; uzun bir süre, bir parmağını alnına bastırmış hâlde oturdu (Shakespeare’i resimlerinde genellikle gördüğünüz duruşta), ötekiler ise sessizce bekledi. Sonunda Dodo, “_Herkes_ kazandı, hepsine ödül verilmeli,” dedi.

“Peki ödülleri kim verecek?” diye sordu seslerden oluşan bir koro.

“Vay, _o_ verecek tabii,” dedi Dodo, bir parmağıyla Alice’i göstererek; ve bütün topluluk hemen kızın başına üşüşüp karmakarışık bir şekilde “Ödüller! Ödüller!” diye bağrıştı.

Alice ne yapacağını bilemedi ve çaresizlik içinde elini cebine sokup bir kutu şekerleme çıkardı (bereket versin tuzlu su içine kaçmamıştı) ve bunları ödül olarak dağıttı. Tam tamına herkese birer tane düştü.

“Ama onun da bir ödül alması lazım, biliyorsunuz,” dedi Fare.

“Elbette,” diye karşılık verdi Dodo, gayet ağırbaşlı bir sesle. “Cebinde başka ne var?” diye sürdürdü, Alice’e dönerek.

“Yalnızca bir yüksük,” dedi Alice mahzun mahzun.

“Ver onu bakalım,” dedi Dodo.

Sonra hepsi bir kez daha kızın başına üşüştü; Dodo da o şık yüksüğü vakarla takdim ederek, “Bu zarif yüksüğü kabul buyurmanızı rica ederiz,” dedi; bu kısa nutku bitirince hepsi alkışladı.

Alice bütün bu işi pek saçma buldu, ama herkesin yüzü öyle ciddiydi ki gülmeye cesaret edemedi; söyleyecek bir söz de bulamayınca, sadece eğilip selam verdi ve elinden geldiğince ciddi görünerek yüksüğü aldı.

Sıra şekerlemeleri yemeye gelmişti: bu da biraz gürültüye ve karışıklığa yol açtı, çünkü büyük kuşlar paylarını tatamadıklarından yakınıyor, küçük olanlarsa boğazlarına kaçırıp sırtlarına vurulmasını gerektiriyordu. Yine de sonunda bu da bitti; hepsi

yeniden halka olup oturdular ve Fare'ye kendilerine biraz daha bir şeyler anlatması için yalvardılar.

“Bana hikâyeni anlatacağına söz vermiştin, hani,” dedi Alice, “bir de neden K'den ve P'den nefret ettiğini,” diye ekledi fısıltıyla, yine alınır diye yarı korka korka.

“Benimkisi uzun ve hazin bir hikâyedir!” dedi Fare, Alice'e dönüp içini çekerek.

“Hakikaten upuzun bir kuyruk,” dedi Alice, hayretle Fare'nin kuyruğuna bakarak; “ama neden ona hazin diyorsun ki?” Ve Fare konuşurken o, bunu kafasında evirip çevirip durdu, öyle ki hikâyeyi aşağı yukarı şöyle tahayyül etti:—

“Bir evde rastladığı bir fareye demiş Öfke: ‘Haydi ikimiz de gidelim mahkemeye: _Ben seni_ dava edeceğim.—Gel, hayır demene izin yok; Bir muhakeme şart; Çünkü doğrusu bu sabah hiç işim yok.’ Demiş fare köpeğe: ‘Ne jürisi ne de hâkimi olan böyle bir muhakeme, sevgili efendim, nefesimizi boşa tüketmek olur.’ ‘Ben hem hâkim olurum hem jüri,’ demiş kurnaz ihtiyar Öfke: ‘Bütün davaya ben bakarım, ölüme de ben mahkûm ederim seni.’”

“Beni dinlemiyorsun!” dedi Fare, Alice'e sert sert. “Aklın nerede senin?”

“Affedersin,” dedi Alice büyük bir tevazuyla: “Sanırım beşinci kıvrıma gelmiştin?”

“_Gelmedim!_” diye haykırdı Fare, keskin ve son derece öfkeli bir sesle.

“Bir düğüm mü!” dedi Alice, her zaman faydalı olmaya hazır, kaygıyla çevresine bakınarak. “Aman, izin ver de çözmene yardım edeyim!”

“Öyle bir şey yapmam ben,” dedi Fare, ayağa kalkıp uzaklaşarak. “Böyle saçmalıklar konuşarak bana hakaret ediyorsun!”

“İstemedim oldu!” diye yakardı zavallı Alice. “Ama sen de çok kolay alınıyorsun, biliyorsun!”

Fare cevap olarak sadece hırladı.

“Ne olur dön de hikâyeni bitir!” diye seslendi Alice onun ardından; ötekiler de hep bir ağızdan, “Evet, ne olur!” diye katıldılar; ama Fare yalnızca sabırsızca başını salladı ve biraz daha hızlı yürüdü.

“Kalmamasına ne yazık!” diye içini çekti Lori, Fare iyice gözden kaybolur kaybolmaz; ihtiyar bir Yengeç de bu fırsattan istifade kızına dönüp, “Ah, yavrum! Bu sana bir ders

olsun, sakın _öfkene_ kapılma!” dedi. “Kapat çeneni, anne!” dedi genç Yengeç, biraz ters bir sesle. “Sen bir istiridyenin bile sabrını taşıyorsun!”

“Keşke şu bizim Dinah burada olsaydı, ah keşke!” dedi Alice yüksek sesle, kimseye hitap etmeksizin. “Onu çarçabuk geri getirirdi!”

“Pekâlâ, Dinah da kim oluyor, sormama izin var mı acaba?” dedi Lori.

Alice can atarak cevap verdi, çünkü kedisinden söz etmeye her zaman hazırды: “Dinah bizim kedimiz. Fare yakalamakta öyle ustadır ki, aklınız almaz! Ah, bir de onu kuşların peşinde görseniz! Vallahi, bir kuşu görür görmez yutuverir!”

Bu sözler topluluk arasında dikkate değer bir telaşa yol açtı. Kuşlardan bazıları hemen sıvışiverdi: ihtiyar bir Saksagan kendini büyük bir titizlikle sarıp sarmalamaya başladı, “Cidden eve gitmem lazım; gece havası gırtlığıma dokunuyor!” diye söylenerek; bir Kanarya da titrek bir sesle yavrularına seslendi: “Haydi gelin, canlarım! Çoktan yatma vaktiniz geldi!” Türlü bahanelerle hepsi çekip gitti ve Alice çok geçmeden yapayalnız kaldı.

“Keşke Dinah’dan hiç söz etmeseydim!” dedi kendi kendine hüünlü bir sesle. “Burada onu kimse sevmiyor gibi, oysa eminim dünyanın en iyi kedisidir o! Ah benim canım Dinah’ım! Acaba seni bir daha görebilecek miyim?” Ve burada zavallı Alice yeniden ağlamaya başladı, çünkü kendini çok yalnız ve mahzun hissediyordu. Ne var ki az sonra uzaklardan yine küçük ayak patırtıları duydu ve umutla başını kaldırdı, Fare’nin fikrini değiştirip hikâyesini bitirmeye geri geliyor olmasını yarı yarıya umarak.

Bölüm 4

Bu, geri dönmekte olan Beyaz Tavşan'dı; ağır ağır seğirterek ilerliyor, bir şeyini kaybetmiş gibi telaşla etrafına bakınıyordu; Alice onun kendi kendine söylendiğini duydu: “Düşes! Düşes! Ah, zavallı patilerim! Ah, kürküm ve bıyıklarım! Gelincikler gelincik olduğu kadar kesin, beni idam ettirecek! Onları nereye düşürmüş olabilirim acaba?” Alice bir anda anladı ki Tavşan, yelpazeyle bir çift beyaz oğlak derisi eldiveni arıyordu; o da büyük bir iyi niyetle onları aramaya koyuldu, ama hiçbir yerde görünmüyorlardı; havuzda yüzdüğünden bu yana her şey değişmiş gibiydi, camlı masa ile küçük kapının bulunduğu o koca salon da büsbütün ortadan kaybolmuştu.

Çok geçmeden Tavşan, etrafta bir şeyler arayan Alice'i fark etti ve öfkeli bir sesle ona seslendi: “Hey, Mary Ann, sen burada ne yapıyorsun bakayım? Hemen koş eve, bana bir çift eldivenle bir yelpaze getir! Haydi, çabuk!” Alice öyle korkmuştu ki, Tavşan'ın işaret ettiği yöne doğru, onun yaptığı yanlışları açıklamaya bile kalkışmadan derhal koşmaya başladı.

“Beni hizmetçisi sandı,” dedi koşarken kendi kendine. “Kim olduğumu öğrenince ne kadar şaşırarak! Ama yine de yelpazesıyla eldivenlerini götürsem iyi olur — tabii bulabilirsem.” Tam bunu söylerken karşısına şirin, küçük bir ev çıktı; kapısında üzerine “W. TAVŞAN” adı kazınmış parlak bir piriç levha vardı. Kapıyı çalmadan içeri girdi ve gerçek Mary Ann ile karşılaşmış yelpazeyle eldivenleri bulamadan evden kovulurum korkusuyla telaş içinde yukarı çıktı.

“Bir tavşana getir götür işi yapmak ne tuhaf şey,” dedi Alice kendi kendine. “Bakarsın bir dahaki sefere Dinah beni getir götür işine koşar!” Sonra olabilecekleri hayal etmeye başladı: “‘Alice Hanım! Hemen buraya gel de yürüyüşe hazırlan!’ ‘Bir dakikaya geliyorum, dadıcığım! Ama farenin kaçmamasına göz kulak olmalıyım.’ Yalnız sanmam ki,” diye sürdürdü Alice, “Dinah böyle insanlara emirler yağdırmaya başlasa onu evde tutsunlar!”

Bu sırada kendini, penceresinin önünde bir masa bulunan derli toplu, küçük bir odada buldu; masanın üzerinde de (umduğu gibi) bir yelpaze ve iki üç çift minik beyaz oğlak derisi eldiveni duruyordu: yelpazeyle bir çift eldiveni aldı, tam odadan çıkacakken gözü aynanın yanında duran küçük bir şişeye takıldı. Bu kez üstünde “BENİ İÇ” yazan bir etiket yoktu, ama yine de tıpasını açıp dudaklarına götürdü. “Ne zaman bir şey yesem ya da içsem,” dedi kendi kendine, “mutlaka ilginç bir şey oluyor;

ben de bu şişenin ne yapacağını bir göreyim bari. İnşallah beni yeniden büyütür, çünkü doğrusu böyle ufacık bir şey olmaktan iyice bıktım!”

Gerçekten de öyle oldu, hem de beklediğinden çok daha çabuk: şişenin yarısını içmeden başı tavana dayandı, boynu kırılmasın diye eğilmek zorunda kaldı. Şişeyi telaşla yere bıraktı ve kendi kendine, “Bu kadarı yeter — umarım daha fazla büyümem — zaten kapıdan çıkamıyorum — keşke bu kadar çok içmeseydim!” dedi.

Ne yazık ki bunu dilemek için artık çok geçti! Büyüdü de büyüdü, çok geçmeden yere diz çökmek zorunda kaldı: bir dakika sonra buna bile yer kalmadı, bir dirseğini kapıya dayayıp öbür kolunu başının çevresine kıvrarak yere uzanmayı denedi. Yine de büyümeyi sürdürdü; son çare olarak bir kolunu pencereden dışarı, bir ayağını da bacanın içine soktu ve kendi kendine, “Artık ne olursa olsun, elimden bir şey gelmez. Acaba hâlim ne olacak?” dedi.

Alice’in talihine, o küçük sihirli şişe artık etkisini tamamen göstermişti ve kız daha fazla büyümedi: yine de çok rahatsız bir durumdaydı; bu odadan bir daha çıkabilmesinin hiçbir yolu yokmuş gibi görüldüğünden, kendini mutsuz hissetmesine şaşmamalı.

“Evde çok daha hoştu,” diye düşündü zavallı Alice, “insan durmadan büyüyüp küçülmediği, fareler ve tavşanlar tarafından oradan oraya buyrulmadığı zaman. Neredeyse keşke o tavşan deliğinden aşağı inmeseydim diyeceğim — ama yine de — yine de — bilirsin, bu hayatın da kendine göre ilginç bir yanı var! Acaba başıma neler geldi böyle! Eskiden masallar okurken, böyle şeylerin asla başa gelmediğini sanırdım, oysa şimdi işte tam bir masalın ortasındayım! Benim hakkımda bir kitap yazılmalı, hem de mutlaka! Büyüyünce ben yazarım — ama zaten büyüdüm artık,” diye ekledi hüzünlü bir sesle; “en azından burada daha fazla büyümeye yer yok.”

“Peki ama,” diye düşündü Alice, “şimdi olduğumdan daha yaşlı hiç olmayacak mıyım? Bir bakıma rahatlatıcı bu — hiç yaşlı bir kadın olmamak — ama öte yandan — durmadan ders çalışmak! Ah, bu hiç hoşuma gitmezdi!”

“Ah, seni budala Alice!” diye karşılık verdi kendi kendine. “Burada nasıl ders çalışacaksın ki? Bak, daha senin bile sığacak yerin yok, ders kitaplarına hiç yer yok!”

Böylece, bir o yandan bir bu yandan çekiştirerek sürdürdü; tam anlamıyla bir sohbete dönüştürdü bunu; ama birkaç dakika sonra dışarıdan bir ses duydu ve dinlemek için sustu.

“Mary Ann! Mary Ann!” dedi ses. “Hemen eldivenlerimi getir bana!” Sonra merdivenlerden küçük ayak tırtılları geldi. Alice, kendisini aramaya gelenin Tavşan olduğunu anladı ve öyle titredi ki evi sarstı; oysa artık Tavşan’dan aşağı yukarı bin kat büyük olduğunu, ondan korkmak için hiçbir neden bulunmadığını büsbütün unutmuştu.

Çok geçmeden Tavşan kapıya geldi, açmaya çalıştı; ama kapı içeri doğru açıldığından ve Alice’in dirseği var gücüyle ona dayalı olduğundan, bu girişim sonuçsuz kaldı. Alice, Tavşan’ın kendi kendine, “Öyleyse dolanıp pencereden gireyim,” dediğini duydu.

“İşte bunu yapamayacaksın!” diye düşündü Alice ve Tavşan’ın tam pencerenin altına geldiğini duyduğunu sandığı ana kadar bekledikten sonra, birden elini açıp havada bir kapış kaptı. Eline hiçbir şey geçmedi, ama küçük bir çığlık, bir düşüş ve kırılan cam sesi duydu; bundan da herhâlde bir salatalık serasına ya da öyle bir şeye düşmüş olabileceği sonucunu çıkardı.

Ardından öfkeli bir ses geldi — Tavşan’ın sesi — “Pat! Pat! Neredesin sen?” Sonra daha önce hiç duymadığı bir ses: “Buradayım ya, efendim! Elma kazıyordum, beyim!”

“Elma kazıyormuş, hadi oradan!” dedi Tavşan öfkeyle. “Gel de beni şuradan çıkar!” (Daha fazla cam kırılma sesi.)

“Hadi söyle bakalım, Pat, penceredeki şu şey de ne?”

“Vallahi bir kol, efendim!” (Adam “kool” diye telaffuz ediyordu.)

“Bir kolmuş, seni budala! Bu boyda kolu kim görmüş? Bütün pencereyi kaplamış resmen!”

“Öyle ya, efendim: ama ne olursa olsun yine de bir kol işte.”

“Eh, her hâlükârda orada işi yok: git de al şunu oradan!”

Bunun ardından uzun bir sessizlik oldu, Alice yalnızca arada bir fısıltılar duyabiliyordu; örneğin: “Vallahi hiç hoşuma gitmiyor bu iş, efendim, hem de hiç mi hiç!” “Sana dediğimi yap, seni korkak!” Sonunda Alice yine elini açıp havada bir kapış daha yaptı. Bu kez iki küçük çığlık ve daha fazla cam kırılma sesi geldi. “Ne çok salatalık serası varmış meğer!” diye düşündü Alice. “Bakalım şimdi ne yapacaklar!”

Beni pencereden çekip çıkarmaya gelince, keşke yapabilseler! Eminim ben de bir an önce buradan çıkmak isterim!”

Bir süre daha hiçbir şey duymadan bekledi: sonunda küçük araba tekerleklerinin gürültüsü ve hep bir ağızdan konuşan epeyce sesin uğultusu geldi; şu sözleri seçebildi: “Öbür merdiven nerede? — Ben yalnızca birini getirecektim ya; öteki Bill’de — Bill! Getir şunu buraya, evlat! — Hadi, şu köşeye dayayın — Hayır, önce birbirine bağlayın — daha yarı yüksekliğe bile ulaşmıyorlar — Aman! İdare eder bunlar; bu kadar titizlenme — Hey, Bill! Tut şu ipi — Çatı dayanır mı? — Dikkat et şu gevşek kiremide — Eyvah, düşüyor! Aşağıdakiler başınıza dikkat!” (gümbürtüyle bir düşüş) — “Şimdi, kim yaptı bunu? — Bill olsa gerek — Bacadan kim inecek? — Yo, ben inmem! Sen in! — İşte bunu hiç yapmam! — Bill insin — Hey, Bill! Efendi senin bacadan ineceğini söylüyor!”

“Vay! Demek bacadan inmek Bill’e düştü, öyle mi?” dedi Alice kendi kendine. “Vah vah, her şeyi Bill’in sırtına yıkıyorlar! Bill’in yerinde olmayı hiç istemezdim doğrusu: bu şömüne epey dar, orası kesin; ama sanırım azıcık tekme atabilirim!”

Ayağını bacanın içinde olabildiğince aşağı çekti ve tam üstünde, bacanın içinde küçük bir hayvanın (ne tür olduğunu kestiremedi) tırmalayıp debelendiğini duyana kadar bekledi: sonra kendi kendine “Bu Bill’dir,” diyerek sert bir tekme savurdu ve sonra ne olacağını görmek için bekledi.

İlk duyduğu şey, hep bir ağızdan kopan “İşte Bill gidiyor!” korusu oldu; ardından Tavşan’ın sesi geldi — “Yakala onu, çitin oradaki sen!” sonra sessizlik, sonra yine bir ses karmaşası — “Başını kaldırın — Şimdi brendi verin — Boğmayın çocuğu — Nasıl oldu bu iş, dostum? Başına ne geldi? Anlatsana hepsini!”

En son, küçük, cılız, ciyak ciyak bir ses geldi (“Bu Bill,” diye düşündü Alice): “Eh, pek bilemiyorum — Yok, sağ olun, istemem; iyiyim şimdi — ama anlatamayacak kadar bozuldum keyfim — tek bildiğim, kutu içinden fırlayan zıpzip gibi bir şey üstüme geldi, ben de havai fişek gibi yukarı uçtum!”

“Öyle oldu işte, dostum!” dediler ötekiler.

“Evi yakmamız gerek!” dedi Tavşan’ın sesi; Alice de var gücüyle bağırdı: “Bunu yaparsanız, üstünüze Dinah’yı salarım!”

Anında ölüm sessizliği çöktü, Alice de kendi kendine, “Bakalım şimdi ne yapacaklar! Birazcık akılları olsa, çatıyı sökerlerdi,” diye düşündü. Bir iki dakika sonra yeniden

kıpırdanmaya başladılar, Alice Tavşan'ın "Başlangıç için bir el arabası dolusu yeter," dediğini duydu.

"Bir el arabası dolusu ne?" diye düşündü Alice; ama merakta uzun süre kalmadı, çünkü bir an sonra pencereden içeri bir avuç küçük çakıl şakır şakır yağdı, bazıları da yüzüne çarptı. "Ben buna bir son veririm," dedi kendi kendine ve bağırdı: "Bir daha yapmasanız iyi olur!" Bu da bir başka ölüm sessizliği doğurdu.

Alice biraz şaşırarak fark etti ki çakıllar yere düştükçe hepsi küçük keklere dönüşüyordu; aklına da parlak bir fikir geldi. "Bu keklerden birini yersem," diye düşündü, "boyumda mutlaka bir değişiklik yapar; beni daha fazla büyütemeyeceğine göre, herhâlde küçültür."

Böylece keklerden birini yuttu ve hemencecik küçülmeye başladığını görünce sevindi. Kapıdan geçebilecek kadar küçülür küçülmez evden dışarı koştu ve dışarıda bir sürü küçük hayvanla kuşun beklediğini gördü. Zavallı küçük Kertenkele Bill ortadaydı; onu iki kobay tutuyor, bir şişeden bir şeyler içiriyordu. Alice görünür görünmez hepsi birden ona doğru atıldı; ama o var gücüyle koşup kaçtı ve çok geçmeden kendini sık bir ormanda güvende buldu.

"Yapmam gereken ilk şey," dedi Alice ormanda dolanırken kendi kendine, "yeniden olması gereken boyuma kavuşmak; ikincisi de o güzelim bahçeye giden yolu bulmak. Sanırım en iyi plan bu."

Kuşkusuz mükemmel bir plan gibi geliyordu kulağa, hem de pek derli toplu, pek basitçe düzenlenmişti; tek güçlük, bu işe nereden başlayacağına dair en ufak bir fikrinin bulunmamasıydı; tam ağaçların arasından kaygıyla bir şeyler gözetlerken, hemen başının üstünden gelen keskin, küçük bir havlama onu telaşa yukarı baktırdı.

Kocaman bir yavru köpek, iri yuvarlak gözleriyle ona yukarıdan bakıyor, bir patisini güçsüzce uzatarak ona dokunmaya çalışıyordu. "Zavallı küçük şey!" dedi Alice okşar gibi bir sesle ve ona ıslık çalmaya canla başla uğraştı; ama bütün bu süre boyunca, köpek acıkmış olabilir diye ödü kopuyordu; öyleyse, bütün cilvelerine karşın onu yiyivermesi pekâlâ olasıydı.

Ne yaptığını pek bilmeden, küçük bir çubuk parçası alıp köpeğe uzattı; bunun üzerine yavru köpek sevinç çığıyla dört ayağı birden yerden kesilerek havaya sıçradı, çubuğa saldırdı ve onu hırpalıyormuş gibi yaptı; o anda Alice ezilmemek için kocaman bir devedikeninin arkasına saklandı; öbür yandan görünür görünmez köpek çubuğa

yine bir hamle yaptı ve onu kapma telaşıyla tepetaklak yuvarlandı; Alice ise bunun tıpkı bir yük beygiriyle oyun oynamaya benzediğini düşünerek ve her an ayaklarının altında ezilmeyi bekleyerek devedikeninin çevresinde yeniden döndü; sonra köpek çubuğa doğru kısa kısa hücumlara başladı, her seferinde azıcık ileri koşup epeyce geri çekiliyor, bu arada boğuk boğuk havlıyordu; sonunda epey uzakta, soluk soluğa, dili ağzından sarkmış, kocaman gözleri yarı kapalı bir hâlde oturuverdi.

Bu, Alice'e kaçmak için iyi bir fırsat gibi görüldü; hemen yola koyuldu ve yorgunluktan soluğu kesilene, köpeğin havlaması uzaktan iyice cılız gelene kadar koştu.

“Ama ne sevimli küçük bir köpekti yine de!” dedi Alice, dinlenmek için bir düğünçiçeğine yaslanıp yapraklarından biriyle yelpazelenirken: “Ona oyunlar öğretmeyi öyle isterdim ki — ah, bir bunu yapacak doğru boyda olsaydım! Aman tanrım! Yeniden büyümem gerektiğini neredeyse unutuyordum! Dur bakayım — bu iş nasıl olacak? Sanırım şu ya da bu şeyden bir şeyler yiyip içmeliyim; ama asıl mesele şu: ne?”

Asıl mesele gerçekten de buydu: ne? Alice çevresindeki çiçeklere ve ot saplarına şöyle bir göz gezdirdi, ama bu durumda yenip içilecek doğru şeye benzeyen hiçbir şey göremedi. Az ötesinde, aşağı yukarı kendi boyunda kocaman bir mantar bitmişti; altına, iki yanına ve arkasına baktıktan sonra, bir de üstünde ne olduğuna bakmanın hiç fena olmayacağı geldi aklına.

Parmak uçlarına yükselip mantarın kenarından dikkatle baktı, gözleri de o an mantarın üstünde kollarını kavuşturmuş oturan, sakın sakın upuzun bir nargile içen ve ne ona ne de başka bir şeye en küçük bir ilgi göstermeyen kocaman, mavi bir tırtılın gözleriyle karşılaştı.

Bölüm 5

Beşinci Bölüm: Bir Tırtıldan Öğütler

Tırtıl ile Alice bir süre sessizce birbirlerine baktılar; sonunda Tırtıl nargilesini ağzından çekti ve ona uyusuk, uykulu bir sesle seslendi.

“Sen de *kimsin* bakalım?” dedi Tırtıl.

Bu, bir sohbet için pek yüreklendirici bir başlangıç değildi. Alice oldukça çekingen bir hâlde yanıtladı: “Ben—şu an pek bilemiyorum, efendim—en azından bu sabah kalktığımda kim *olduğumu* biliyordum, ama o zamandan beri sanırım birkaç kez değişmiş olmalıyım.”

“Bununla ne demek istiyorsun?” dedi Tırtıl sert bir sesle. “Kendini açıkla!”

“Korkarım *kendimi* açıklayamam, efendim,” dedi Alice, “çünkü görüyorsunuz ya, ben kendim değilim.”

“Görmüyorum,” dedi Tırtıl.

“Korkarım bunu daha açık anlatamam,” diye yanıtladı Alice büyük bir nezaketle, “çünkü işin başında bunu kendim bile anlayamıyorum; hem bir günde bunca farklı boyda olmak insanın aklını pek karıştırıyor.”

“Karıştırmaz,” dedi Tırtıl.

“Eh, belki siz henüz bunu öyle bulmamışsınızdır,” dedi Alice; “ama bir gün koza olmak zorunda kaldığınızda—bir gün olacaksınız, biliyorsunuz—ve ondan sonra da kelebeğe dönüştüğünüzde, sanırım siz de bunu biraz tuhaf bulursunuz, değil mi?”

“Hiç de bile,” dedi Tırtıl.

“Pekâlâ, belki sizin duygularınız farklıdır,” dedi Alice; “tek bildiğim, *bana* çok tuhaf gelirdi.”

“Sana!” dedi Tırtıl küçümseyerek. “Sen de *kimsin* ki?”

Bu da onları yeniden sohbetin başına getirdi. Alice, Tırtıl'ın bu denli *kısacık* cümleler kurmasından biraz alınmıştı; doğruldu ve son derece ciddi bir tavırla dedi ki: “Bana kalırsa, önce *sizin* kim olduğunuzu bana söylemeniz gerekirdi.”

“Neden?” dedi Tırtıl.

İşte bir başka çetin soru daha; Alice akla yatkın hiçbir sebep bulamadığından ve Tırtıl da pek aksi bir ruh hâlinde görüldüğünden, dönüp gitti.

“Geri gel!” diye seslendi Tırtıl arkasından. “Söyleyecek önemli bir şeyim var!”

Bu, doğrusu umut verici geldi: Alice döndü ve geri geldi.

“Öfkene hâkim ol,” dedi Tırtıl.

“Hepsi bu mu?” dedi Alice, kızgınlığını elinden geldiğince yutkunarak.

“Hayır,” dedi Tırtıl.

Alice, yapacak başka işi olmadığından beklese de olur diye düşündü; hem belki de Tırtıl, sonunda dinlemeye değer bir şey söylerdi. Birkaç dakika boyunca konuşmadan nargilesini tüttürdü, ama en sonunda kollarını açtı, nargileyi yine ağzından çekti ve dedi ki: “Demek değiştiğini sanıyorsun, öyle mi?”

“Korkarım öyle, efendim,” dedi Alice; “eskisi gibi hiçbir şeyi hatırlayamıyorum—hem on dakika boyunca bile aynı boyda kalamıyorum!”

“*Neyi* hatırlayamıyorsun?” dedi Tırtıl.

“Şey, ‘Şu küçük çalışkan arı’yı söylemeye çalıştım, ama hepsi bambaşka çıktı!’ diye yanıtladı Alice pek hüzünlü bir sesle.

“‘*İhtiyarladın artık, Baba William*’ şiirini bir oku bakalım,” dedi Tırtıl.

Alice ellerini kavuşturdu ve başladı:—

“İhtiyarladın artık, Baba William,” dedi delikanlı,

“Saçların da bembeyaz olmuş bak;

Ama sen durmadan amuda kalkıyorsun—

Bu yaşta sence bu yakışık alır mı?”

“Gençliğimde,” diye yanıtladı Baba William oğlunu,
“Beynime zarar verir diye korkardım;
Ama madem artık beynim olmadığından eminim,
Tekrar tekrar yapıyorum işte gönül rahatlığıyla.”

“İhtiyarladın artık,” dedi delikanlı, “demin de dedim ya,
Görülmedik biçimde şişmanlamışsın hem;
Yine de kapıdan geri takla atarak girdin içeri—
Söyle bana, bunun sebebi nedir acaba?”

“Gençliğimde,” dedi bilge, kır saçlarını silkeleyerek,
“Tüm uzuvlarımı pek esnek tutardım
Şu merhemi kullanarak—kutusu bir şilin—
İzin verirsen sana birkaç tane satayım?”

“İhtiyarladın artık,” dedi delikanlı, “çenen de fazla zayıf
İç yağından daha sert hiçbir şey için;
Yine de kazı bitirdin, kemikleriyle gagasıyla—
Söyle, bunu nasıl başardın acaba?”

“Gençliğimde,” dedi babası, “hukuka merak saldım,
Her davayı karımla tartışıp dururdum;
Bunun çeneme kazandırdığı kas gücü de
Ömrümün geri kalanı boyunca dayandı işte.”

“İhtiyarladın artık,” dedi delikanlı, “kimse sanmazdı ki
Gözün eskisi gibi sabit kalabilsin;
Yine de burnunun ucunda bir yılan balığı dengeledin—
Seni böyle dehşet kurnaz kılan nedir bakalım?”

“Üç soruya yanıt verdim, bu kadarı yeter,”
Dedi babası; “fazla kurulma bakayım!
Bütün gün böyle saçmalıkları mı dinleyeyim sanıyorsun?
Defol, yoksa tekmeyle basar merdivenden aşağı yuvarlarım!”

“Bu doğru söylenmedi,” dedi Tırtıl.

“Pek de *doğru* değil, korkarım,” dedi Alice çekinerek; “bazı kelimeler değişmiş.”

“Baştan sona yanlış,” dedi Tırtıl kesin bir dille; ve birkaç dakika sessizlik oldu.

İlk konuşan Tırtıl oldu.

“Ne kadar büyük olmak istiyorsun?” diye sordu.

“Aman, boyumda pek seçici değilim,” diye yanıtladı Alice telaşla; “yalnızca insan bu kadar sık değişmekten hoşlanmıyor, bilirsiniz.”

“*Bilmiyorum,*” dedi Tırtıl.

Alice hiçbir şey demedi: hayatında hiç bu kadar çok ters köşeye yatırılmamıştı ve öfkesini yitirmekte olduğunu hissediyordu.

“Şimdi hâlimden memnun musun?” dedi Tırtıl.

“Şey, sakıncası yoksa biraz daha *büyük* olmak isterdim, efendim,” dedi Alice; “üç parmak insanın olabileceği ne berbat bir boy.”

“Çok da güzel bir boy doğrusu!” dedi Tırtıl öfkeyle, konuşurken dimdik doğrularak (boyu tam tamına üç parmaktı).

“Ama ben buna alışkın değilim ki!” diye yalvardı zavallı Alice acıklı bir sesle. Ve kendi kendine düşündü: “Keşke bu yaratıklar bu kadar kolay alınmasalar!”

“Zamanla alışırısın,” dedi Tırtıl; sonra nargilesini ağzına götürüp yeniden tütürmeye başladı.

Bu kez Alice, Tırtıl yeniden konuşmaya karar verene dek sabırla bekledi. Bir iki dakika sonra Tırtıl nargilesini ağzından çekti, bir iki kez esnedi ve silkindi. Sonra mantarın üzerinden indi, otların arasında sürünerek uzaklaştı ve giderken yalnızca şunu söyledi: “Bir tarafı seni uzatır, öbür tarafı da kısaltır.”

“*Neyin* bir tarafı? *Neyin* öbür tarafı?” diye düşündü Alice kendi kendine.

“Mantarın,” dedi Tırtıl, sanki Alice bunu yüksek sesle sormuş gibi; ve bir an sonra gözden kayboldu.

Alice bir dakika boyunca düşünceli düşünceli mantara baktı, onun iki tarafının hangileri olduğunu çıkarmaya çalıştı; mantar tam tamına yuvarlak olduğundan, bunu pek güç bir mesele buldu. Yine de sonunda kollarını mantarın çevresinde uzanabildiği kadar uzattı ve her eliyle kenardan birer parça kopardı.

“Şimdi hangisi hangisi acaba?” dedi kendi kendine ve etkisini denemek için sağ elindeki parçadan azıcık kemirdi: bir an sonra çenesinin altına şiddetli bir darbe yedi: çenesi ayağına çarpmıştı!

Bu ansızın gelen değişiklik onu hayli korkuttu, ama hızla küçüldüğünden kaybedecek vakti olmadığını anladı; bu yüzden hemen öbür parçadan biraz yemeye koyuldu. Çenesi ayağına öyle sıkı bastırılmıştı ki, ağzını açacak yer ancak kalmıştı; ama en sonunda bunu başardı ve sol elindeki parçadan bir lokma yutmayı becerdi.

* * * * *

* * * * *

* * * * *

“Oh, başım sonunda kurtuldu!” dedi Alice sevinçli bir sesle; ne var ki bir an sonra omuzlarının hiçbir yerde olmadığını fark edince bu sevinç telaşa dönüştü: aşağı baktığında görebildiği tek şey, upuzun bir boyundu; bu boyun, çok aşağılarda uzanan bir yeşil yaprak denizinin içinden bir sap gibi yükseliyordu sanki.

“Bütün o yeşil şey de ne ola ki?” dedi Alice. “Hem omuzlarım nereye gitti? Ah, zavallı ellerim, sizi nasıl oluyor da göremiyorum?” Konuşurken ellerini oynatıyordu, ama uzaktaki yeşil yapraklar arasında hafif bir titreşimden başka bir sonuç doğmuyordu.

Ellerini başına dek kaldırmasına imkân görünmediğinden, başını ellerine indirmeyi denedi ve boynunun, tıpkı bir yılan gibi, her yöne kolayca eğilebildiğini sevinçle gördü. Boynunu zarif bir zikzak biçiminde aşağı kıvrımayı yeni başarmıştı ve yaprakların—ki bunların, altında dolaşıp durduğu ağaçların tepelerinden başka bir şey olmadığını anlamıştı—arasına dalmak üzereyken, keskin bir tıslama onu alelacele geri çekilmeye zorladı: kocaman bir güvercin yüzüne doğru uçmuş, onu kanatlarıyla şiddetle dövüyordu.

“Yılan!” diye çığlık attı Güvercin.

“Ben yılan *değilim!*” dedi Alice öfkeyle. “Bırak beni!”

“Yılan, diyorum sana yine!” diye tekrarladı Güvercin, ama daha kısık bir sesle; ve bir tür hıçkırıkla ekledi: “Her yolu denedim, ama hiçbir şey onların hoşuna gitmiyor!”

“Neden söz ettiğin hakkında en ufak bir fikrim yok,” dedi Alice.

“Ağaç köklerini denedim, yamaçları denedim, çitleri denedim,” diye sürdürdü Güvercin, ona aldırmadan; “ama o yılanlar! Hiçbir şey onları memnun etmiyor!”

Alice giderek daha çok şaşırıyordu, ama Güvercin sözünü bitirene dek bir şey söylemenin yararı olmayacağını düşündü.

“Yumurtaları kuluçkaya yatırmak sanki yeterince dert değilmiş gibi,” dedi Güvercin; “bir de gece gündüz yılanlara karşı tetikte olmam gerekiyor! Düşünsene, üç haftadır gözüme bir damla uyku girmedi!”

“Rahatsız edildiğin için çok üzgünüm,” dedi Alice; demek istediğini yavaş yavaş anlamaya başlamıştı.

“Hem de tam ormandaki en yüksek ağaca yerleşmişken,” diye sürdürdü Güvercin, sesini bir çığlığa yükselterek, “hem de tam onlardan sonunda kurtulurum diye düşünürken, kıvrıla kıvrıla gökten inmeleri gerekiyor! Öf, Yılan!”

“Ama ben yılan *değilim*, sana söylüyorum!” dedi Alice. “Ben bir—ben bir—”

“Pekâlâ! *Nesin* öyleyse?” dedi Güvercin. “Bir şeyler uydurmaya çalıştığın belli!”

“Ben—ben küçük bir kızım,” dedi Alice, oldukça kararsız bir sesle; çünkü o gün geçirdiği bunca değişikliği hatırlamıştı.

“Amma da inandırıcı bir hikâye!” dedi Güvercin son derece küçümseyici bir tavırla. “Ömrümde bir hayli küçük kız gördüm, ama hiçbirinin böyle bir boynu yoktu! Hayır, hayır! Sen bir yılansın; inkâr etmenin de faydası yok. Sırada herhalde ömründe hiç yumurta tatmadığını söylemen var!”

“Yumurta tattım, elbette,” dedi Alice, ki o pek dürüst bir çocuktü; “ama küçük kızlar da en az yılanlar kadar yumurta yer, bilirsin.”

“Buna inanmıyorum,” dedi Güvercin; “ama yiyorlarsa eğer, o zaman bir tür yilandırlar, ben ancak bunu söyleyebilirim.”

Bu, Alice için öyle yeni bir fikirdi ki, bir iki dakika boyunca sapsessiz kaldı; bu da Güvercin’e şunu ekleme fırsatını verdi: “Yumurta arıyorsun, bunu gayet iyi biliyorum; küçük bir kız mısın yoksa bir yılan mısın, bana ne ki?”

“*Bana* çok şey ifade ediyor,” dedi Alice telaşla; “ama işin aslı, ben yumurta aramıyorum; arıyor olsaydım da, *seninkileri* istemezdim: çiğ yumurtayı sevmem çünkü.”

“Pekâlâ, defol git öyleyse!” dedi Güvercin somurtkan bir sesle ve yeniden yuvasına yerleşti. Alice ağaçların arasına elinden geldiğince çömeldi, çünkü boynu durmadan dallara dolanıyordu ve ikide bir durup onu çözmesi gerekiyordu. Bir süre sonra mantar parçalarının hâlâ ellerinde olduğunu hatırladı ve büyük bir dikkatle işe koyuldu; önce birinden, sonra öbüründen kemirerek, kâh uzayıp kâh kısalarak, sonunda kendini her zamanki boyuna indirmeyi başardı.

Doğru boyuna yakın bir hâle geleli o kadar uzun zaman olmuştu ki, ilk başta bu ona pek tuhaf geldi; ama birkaç dakika içinde buna alıştı ve her zamanki gibi kendi kendine konuşmaya başladı. “Hadi bakalım, planımın yarısı tamamlandı şimdi! Bütün bu değişiklikler insanın aklını ne kadar da karıştırıyor! Bir dakikadan ötekine ne olacağımdan asla emin olamıyorum! Ama yine de doğru boyuma döndüm: sıradaki iş, o güzelim bahçeye girmek—bu nasıl başarılır acaba?” Tam bunu söylerken, ansızın açık bir alana çıktı; orada, dört ayak kadar yüksekliğinde küçük bir ev vardı. “Orada her kim yaşıyorsa,” diye düşündü Alice, “yanlarına *bu* boyda çıkmak hiç olmaz: aman, korkudan akıllarını kaçırlırlar!” Böylece yine sağ elindeki parçayı kemirmeye başladı ve kendini dokuz parmak boyuna indirene dek eve yaklaşmaya cüret etmedi.

Bölüm 6

Bölüm VI.

Domuz ve Biber

Bir iki dakika boyunca eve bakarak durdu, bundan sonra ne yapacağını düşünürken, birden üniformalı bir uşak ormandan koşarak çıkageldi —(üniformalı olduğu için onu bir uşak saymıştı; yoksa yalnızca yüzüne bakacak olsa ona balık derdi)— ve eklem yerleriyle kapıyı yüksek sesle çaldı. Kapı, yuvarlak suratlı ve kurbağa gibi iri gözlü, üniformalı başka bir uşak tarafından açıldı; Alice ikisinin de başlarının her yanını saran pudralı, kıvrıkcık saçları olduğunu fark etti. Bütün bunların ne demek olduğunu pek merak etti ve dinlemek için ormandan biraz dışarı süzüldü.

Balık-Uşak işe, koltuğunun altından kendisi kadar kocaman bir mektup çıkararak başladı; bunu, ağırbaşlı bir ses tonuyla, “Düşes için. Kraliçe’den kroket oynama daveti,” diyerek diğerine uzattı. Kurbağa-Uşak, yalnızca sözcüklerin sırasını biraz değiştirerek, aynı ağırbaşlı ses tonuyla tekrarladı: “Kraliçe’den. Düşes’in kroket oynaması için bir davet.”

Sonra ikisi de yerlere kadar eğildiler, kıvrıkcık saçları birbirine dolandı.

Alice buna öyle çok güldü ki, onu iştirmelerinden korkup tekrar ormana kaçmak zorunda kaldı; bir dahaki seferinde dışarı baktığında Balık-Uşak gitmişti, öteki ise kapının yanında yere oturmuş, aptalca gökyüzüne bakıyordu.

Alice çekine çekine kapıya yaklaştı ve vurdu.

“Kapıyı çalmanın hiçbir yararı yok,” dedi Uşak, “üstelik iki sebepten dolayı. Birincisi, çünkü ben kapının seninle aynı tarafındayım; ikincisi, çünkü içeride öyle bir gürültü ediyorlar ki, kimsenin seni duymasına imkân yok.” Gerçekten de içeride son derece olağanüstü bir gürültü kopuyordu —durmadan uluma ve hapsirme, ara sıra da, sanki bir tabak ya da çaydanlık parça parça olmuşçasına büyük bir çatırtı.

“Peki o hâlde,” dedi Alice, “içeri nasıl girerim?”

“Kapıyı çalmanın bir anlamı olabilirdi,” diye sürdürdü Uşak, ona aldırış etmeden, “eğer kapı aramızda olsaydı. Söz gelimi, sen içeride olsaydın, kapıyı çalabilirdin, ben de seni dışarı bırakabilirdim, anlarsın ya.” Konuştuğu süre boyunca durmadan

gökyüzüne bakıyordu, Alice de bunu kesinlikle nezaketsizce buldu. “Ama belki elinde değildir,” dedi kendi kendine; “gözleri başının tepesine *öyle* yakın ki. Yine de hiç olmazsa sorulara cevap verebilir. —İçeri nasıl girerim?” diye yüksek sesle yineledi.

“Ben burada oturacağım,” diye belirtti Uşak, “yarına kadar—”

Tam o anda evin kapısı açıldı, kocaman bir tabak süzülerek doğruca Uşak’ın başına doğru uçtu: burnunu sıyırıp geçti ve arkasındaki ağaçlardan birine çarpıp paramparça oldu.

“—ya da belki ertesi güne kadar,” diye sürdürdü Uşak aynı ses tonuyla, sanki hiçbir şey olmamış gibi.

“İçeri nasıl girerim?” diye sordu Alice yine, bu kez daha yüksek sesle.

“Sen *hiç* içeri girecek misin ki?” dedi Uşak. “İlk soru bu, biliyorsun.”

Hiç kuşkusuz öyleydi; yalnızca Alice bunun kendisine söylenmesinden hoşlanmamıştı. “Gerçekten korkunç bir şey,” diye mırıldandı kendi kendine, “bütün bu yaratıkların tartışma biçimi. İnsanı çıldırtmaya yeter!”

Uşak bunu, çeşitlemeler yaparak sözünü yinelemek için iyi bir fırsat saymış gibiydi. “Ben burada oturacağım,” dedi, “arada bir kalkarak, günlerce, günlerce.”

“Peki ben ne yapayım?” dedi Alice.

“Ne istersen,” dedi Uşak ve ıslık çalmaya başladı.

“Ah, onunla konuşmanın hiçbir yararı yok,” dedi Alice umutsuzca: “tam bir budala!” Ve kapıyı açıp içeri girdi.

Kapı, doğruca, bir ucundan öbür ucuna dumanla dolu büyük bir mutfağa açılıyordu: Düşes ortada, üç ayaklı bir tabureye oturmuş, bir bebeği sallıyordu; aşçı ise ateşin üzerine eğilmiş, çorba dolu gibi görünen kocaman bir kazanı karıştırıyordu.

“O çorbada kesinlikle fazla biber var!” dedi Alice kendi kendine, hapsirlikler arasında elinden geldiğince.

Havada da kesinlikle fazlasıyla biber vardı. Hatta Düşes bile ara sıra hapsiriyordu; bebeğe gelince, o bir an bile ara vermeden dönüşümlü olarak hapsirip uluyordu.

Mutfakta hapsirmeyan tek şeyler aşçı ile ocağın başında oturup kulaktan kulağa sırttan kocaman bir kedydi.

“Lütfen söyler misiniz,” dedi Alice biraz çekinerek, çünkü ilk konuşanın kendisi olmasının görgü kurallarına uygun olup olmadığından pek emin değildi, “kediniz neden öyle sırtıyor?”

“O bir Cheshire kedisi,” dedi Düşes, “bu yüzden. Domuz!”

Son sözcüğü öyle ani bir şiddetle söyledi ki, Alice yerinden zıpladı; ama bir an sonra bunun kendisine değil bebeğe söylendiğini gördü, böylece cesaretini topladı ve yeniden devam etti:—

“Cheshire kedilerinin her zaman sırttığını bilmiyordum; doğrusu, kedilerin sırtabileceğini *bile* bilmiyordum.”

“Hepsi sırtabilir,” dedi Düşes; “ve çoğu da sırtır.”

“Sırttan hiçbir kedi tanımıyorum,” dedi Alice çok kibarca, bir sohbeta girebildiği için epeyce memnun olmuştu.

“Sen pek bir şey bilmiyorsun,” dedi Düşes; “işin aslı bu.”

Alice bu sözün ses tonundan hiç hoşlanmadı ve başka bir konu açmanın yerinde olacağını düşündü. O bir konu bulmaya çalışırken, aşçı çorba kazanını ateşten indirdi ve hemen elinin altındaki her şeyi Düşes ile bebeğe fırlatmaya koyuldu —önce ocak demirleri geldi; ardından tencereler, tabaklar ve çanaklardan oluşan bir sağanak. Düşes, kendisine çarptıklarında bile onlara aldırış etmedi; bebek de zaten öyle çok uluyordu ki, darbelerin onu acıtıp acıtmadığını söylemek tümüyle olanaksızdı.

“Ah, *lütfen* ne yaptığınıza dikkat edin!” diye haykırdı Alice, dehşet içinde kıvranarak bir aşağı bir yukarı sıçrayıp. “Ah, işte *kıymetli* burnu gidiyor!” diye bağırdı, alışılmadık ölçüde büyük bir tencere burnunun yanından sıyrıp geçerek az kalsın onu götürürken.

“Herkes kendi işine baksaydı,” dedi Düşes boğuk bir homurtuyla, “dünya şimdikinden çok daha hızlı dönerdi.”

“Bu da bir *avantaj* olmazdı,” dedi Alice, biraz bilgi göstermek için fırsat bulduğuna çok sevinerek. “Bir düşünün, gece gündüz işi ne hâle gelirdi! Bakın, dünyanın eksenini üzerinde bir kez dönmesi yirmi dört saat sürer—”

“Eksen demişken,” dedi Düşes, “uçurun şunun kafasını!”

Alice, aşçının bu imayı tutup tutmayacağını görmek için ona oldukça kaygıyla bir göz attı; ama aşçı telaşla çorbayı karıştırıyordu ve dinlemiyor gibiydi, böylece yine devam etti: “Yirmi dört saat, *galiba*; yoksa on iki mi? Ben—”

“Ah, beni rahatsız etme,” dedi Düşes; “sayılara hiç dayanamadım!” Ve bunu söyleyerek çocuğunu yeniden sallamaya başladı, bunu yaparken ona bir tür ninni söylüyor, her dizinin sonunda da onu şiddetle sarsıyordu:

“Küçük oğluna sert konuş,
Hapşırınca da döv onu:
Bunu sırf kızdırmak için yapar,
Çünkü bilir, sinir bozar bu.”

NAKARAT.

(Aşçı ile bebeğin de katıldığı):

“Hav! hav! hav!”

Düşes şarkının ikinci kıtasını söylerken, bebeği durmadan şiddetle bir aşağı bir yukarı fırlatıyordu, zavallı küçük şey de öyle uluyordu ki, Alice sözleri güçbela duyabiliyordu:

—

“Oğluma sert davranırım,
Hapşırınca döverim onu;
Çünkü o, canı istediğinde
Biberden gönlünce tat alabilir!”

NAKARAT.

“Hav! hav! hav!”

“Al bakalım! İstersen biraz sen sallayabilirsin!” dedi Düşes Alice’e, bunu söylerken bebeği ona doğru fırlatarak. “Ben gidip Kraliçe’yle kroket oynamaya hazırlanmalıyım,”

diye ekledi ve telaşla odadan çıktı. Aşçı, o çıkarken ardından bir tava fırlattı, ama az farkla ıskaladı.

Alice bebeği güçbela yakaladı, çünkü tuhaf biçimli, küçük bir yaratıktı, kollarını bacaklarını dört bir yana açıyordu, “tıpkı bir denizyıldızı gibi,” diye düşündü Alice. Zavallı küçük şey, onu yakaladığında bir buharlı makine gibi puflayıp duruyor, durmadan kendini katlayıp yeniden açıyordu, öyle ki, ilk bir iki dakika boyunca onu tutabilmek başlı başına bir uğraştı.

Onu sallamanın doğru yolunu bir kez çözdükten sonra, (ki bu, onu bir tür düğüm hâline getirmek, sonra da kendini çözmesini önlemek için sağ kulağıyla sol ayağından sımsıkı tutmaktı,) onu açık havaya çıkardı. “Bu çocuğu yanımda götürmezsem,” diye düşündü Alice, “bir iki gün içinde onu mutlaka öldürürler: onu burada bırakmak cinayet sayılmaz mı?” Son sözleri yüksek sesle söyledi, küçük şey de karşılık olarak homurdandı (o sıralarda hapşırılmayı kesmişti). “Homurdanma,” dedi Alice; “kendini ifade etmenin hiç de uygun bir yolu değil bu.”

Bebek yine homurdandı, Alice de neyi olduğunu görmek için kaygıyla yüzüne baktı. Hiç kuşku yoktu ki, *fazlasıyla* kalkık bir burnu vardı, gerçek bir burundan çok bir hortuma benziyordu; ayrıca gözleri de bir bebek için aşırı küçülmüştü: kısacası Alice bu yaratığın görünüşünden hiç hoşlanmadı. “Ama belki de yalnızca hıçkırıyordu,” diye düşündü ve gözlerinde yaş var mı diye yeniden baktı.

Hayır, hiç yaş yoktu. “Eğer bir domuzla dönüşeceksen, canımın içi,” dedi Alice ciddiyetle, “seninle artık bir işim olmaz. Aklında olsun!” Zavallı küçük şey yine hıçkırdı (ya da homurdandı, hangisi olduğunu söylemek olanaksızdı), bir süre sessizce ilerlediler.

Alice tam kendi kendine, “Şimdi, bu yaratığı eve götürünce onunla ne yapacağım?” diye düşünmeye başlamıştı ki, o yine öyle şiddetle homurdandı ki, biraz telaşla yüzüne baktı. Bu kez hiçbir *yanılgı* söz konusu olamazdı: o, ne eksik ne fazla, düpedüz bir domuzdu, onu daha öteye taşımamanın tümüyle saçma olacağını hissetti.

Böylece küçük yaratığı yere bıraktı ve onun sessizce ormana doğru tıpış tıpış uzaklaştığını görünce epeyce rahatladı. “Büyüseydi,” dedi kendi kendine, “korkunç çirkin bir çocuk olurdu: ama bana kalırsa oldukça yakışıklı bir domuz oluyor.” Ve tanıdığı, domuz olmaya pekâlâ yatkın başka çocukları düşünmeye başladı, tam kendi

kendine, “keşke onları değiştirmenin doğru yolunu bilseydi insan—” derken, birkaç metre ötede bir ağacın dalına tünemiş Cheshire Kedisi’ni görünce biraz irkildi.

Kedi, Alice’i görünce yalnızca sırttı. İyi huylu görünüyordu, diye düşündü Alice: yine de *çok* uzun pençeleri ve bir sürü dişi vardı, bu yüzden ona saygıyla davranılması gerektiğini hissetti.

“Cheshire Minnoşu,” diye söze başladı, oldukça çekinerek, çünkü bu adı sevip sevmeyeceğini hiç bilmiyordu: ne var ki kedi yalnızca biraz daha geniş sırttı. “Bak, şimdiye dek hoşnut,” diye düşündü Alice ve devam etti. “Lütfen söyler misiniz, buradan hangi yöne gitmeliyim?”

“Bu, büyük ölçüde nereye varmak istediğine bağlı,” dedi Kedi.

“Nereye olduğu pek umurumda değil—” dedi Alice.

“Öyleyse hangi yöne gittiğin de önemli değil,” dedi Kedi.

“—yeter ki *bir yere* varayım,” diye ekledi Alice, açıklama olsun diye.

“Ah, ona mutlaka varırsın,” dedi Kedi, “yeter ki yeterince uzun yürü.”

Alice bunun yadsınamayacağını hissetti, bu yüzden başka bir soru denedi. “Buralarda ne tür insanlar yaşıyor?”

“Şu yönde,” dedi Kedi, sağ patisini çevirerek, “bir Şapkacı yaşıyor: *şu* yönde de,” diye ekledi öteki patisini sallayarak, “bir Mart Tavşanı yaşıyor. Hangisini istersen ziyaret et: ikisi de deli.”

“Ama ben deli insanların arasına gitmek istemiyorum,” diye belirtti Alice.

“Ah, elinde değil,” dedi Kedi: “burada hepimiz deliyiz. Ben deliyim. Sen delisin.”

“Deli olduğumu nereden biliyorsun?” dedi Alice.

“Deli olmalısın,” dedi Kedi, “yoksa buraya gelmezdin.”

Alice bunun hiç de bir kanıt olmadığını düşündü; yine de devam etti: “Peki senin deli olduğunu nereden biliyorsun?”

“Öncelikle,” dedi Kedi, “bir köpek deli değildir. Bunu kabul ediyorsun, değil mi?”

“Sanırım,” dedi Alice.

“Eh, öyleyse,” diye sürdürdü Kedi, “görüyorsun ya, bir köpek kızdığında hırlar, hoşnut olduğunda da kuyruğunu sallar. Oysa *ben* hoşnut olduğumda hırlarım, kızdığım da kuyruğumu sallarım. Demek ki ben deliyim.”

“*Ben* ona hırlama değil, mırlama derim,” dedi Alice.

“İstediğin adı ver,” dedi Kedi. “Bugün Kraliçe’yle kroket oynayacak mısınız?”

“Çok isterdim,” dedi Alice, “ama henüz davet edilmedim.”

“Beni orada görürsün,” dedi Kedi ve gözden kayboldu.

Alice buna pek şaşırmadı, tuhaf şeylerin olmasına öyle alıştı ki. Kedinin bulunduğu yere bakarken, birden yeniden belirdi.

“Sahi, bebeğe ne oldu?” dedi Kedi. “Sormayı az kalsın unuttuyordum.”

“Bir domuza dönüştü,” dedi Alice sakince, sanki kedi olağan bir biçimde geri gelmiş gibi.

“Öyle olacağını düşünmüştüm,” dedi Kedi ve yine gözden kayboldu.

Alice biraz bekledi, onu yeniden görmeyi yarı yarıya umuyordu, ama o belirmedi, bir iki dakika sonra Mart Tavşanı’nın yaşadığı söylenen yöne doğru yürüdü. “Daha önce şapkacılar gördüm,” dedi kendi kendine; “Mart Tavşanı çok daha ilginç olur, üstelik şu sıralar Mayıs olduğuna göre belki de zırdeli değildir —en azından Mart’taki kadar deli değildir.” Bunu söylerken yukarı baktı, işte Kedi yine oradaydı, bir ağacın dalına tünemişti.

“Domuz mu dedin, yoksa incir mi?” dedi Kedi.

“Domuz dedim,” diye yanıtladı Alice; “ve keşke öyle ansızın belirip kaybolmayı bıraksan: insanın başını döndürüyorsun.”

“Peki,” dedi Kedi; ve bu kez epeyce ağır ağır gözden kayboldu, kuyruğunun ucundan başlayıp sırtıyla son buldu, sırtış ise geri kalanı gittikten sonra bir süre daha öylece durdu.

“Eh! Sırtmayan bir kediyi sık sık gördüm,” diye düşündü Alice; “ama kedisiz bir sırtı! Ömrümde gördüğüm en tuhaf şey bu!”

Pek uzağa gitmeden Mart Tavşanı'nın evini gördü: doğru ev olmalı diye düşündü, çünkü bacalar kulak biçimindeydi, çatı da kürkle kaplanmıştı. Ev öyle büyüktü ki, sol elindeki mantar parçasından biraz daha kemirip kendini yaklaşık altmış santim boyuna çıkarana dek daha fazla yaklaşmak istemedi: o zaman bile ona doğru oldukça çekine çekine yürüdü, kendi kendine, “Ya gerçekten zırdeliyse! Neredeyse keşke onun yerine Şapkacı'yı görmeye gitseydim diyeceğim!” diyordu.

Bölüm 7

Çılgın Bir Çay Partisi

Evin önünde, bir ağacın altına kurulmuş bir masa vardı; Mart Tavşanı ile Şapkacı orada çay içiyorlardı: aralarında bir Fındık Faresi oturuyor, mışıl mışıl uyuyordu; diğer ikisi de onu bir yastık gibi kullanıyor, dirseklerini üstüne dayamış, başının üzerinden konuşuyorlardı. “Fındık Faresi için pek rahatsız edici,” diye düşündü Alice; “ama madem uyuyor, herhâlde umursamıyordur.”

Masa kocamandı, ama üçü birden bir köşesine sıkışıp oturmuşlardı: Alice'in geldiğini görünce, “Yer yok! Yer yok!” diye bağıştılar. “Bir sürü yer var ya!” dedi Alice öfkeyle ve masanın bir ucundaki büyük bir koltuğa oturdu.

“Biraz şarap iç,” dedi Mart Tavşanı yüreklendirici bir sesle.

Alice masanın üzerine şöyle bir göz gezdirdi, ama çaydan başka bir şey yoktu. “Hiç şarap göremiyorum,” diye belirtti.

“Yok zaten,” dedi Mart Tavşanı.

“O hâlde teklif etmen pek de nezakete sığmazdı,” dedi Alice kızgınlıkla.

“Davet edilmeden oturman da pek nezakete sığmazdı,” dedi Mart Tavşanı.

“Senin masan olduğunu bilmiyordum,” dedi Alice; “üçten çok daha fazla kişilik kurulmuş.”

“Saçların kesilmeli,” dedi Şapkacı. Bir süredir Alice'e büyük bir merakla bakıyordu; bunlar onun ilk sözleriydi.

“Kişisel yorumlarda bulunmamayı öğrenmelisin,” dedi Alice biraz sert bir tavırla; “bu çok kabaca.”

Bunu duyunca Şapkacı gözlerini fal taşı gibi açtı; ama söylediği yalnızca şu oldu: “Kuzgun neden yazı masasına benzer?”

“Hadi bakalım, şimdi biraz eğleneceğiz!” diye düşündü Alice. “Bilmece sormaya başlamalarına sevindim. —Sanırım bunu bilebilirim,” diye ekledi yüksek sesle.

“Yani cevabını bulabileceğini mi düşünüyorsun?” dedi Mart Tavşanı.

“Aynen öyle,” dedi Alice.

“Öyleyse ne demek istediğini söylemelisin,” diye sürdürdü Mart Tavşanı.

“Söylüyorum ya,” diye yanıtladı Alice telaşla; “en azından—en azından söylediğimi kastediyorum—aynı şey işte, biliyorsun.”

“Hiç de aynı şey değil!” dedi Şapkacı. “O zaman ‘yediğimi görürüm’ demekle ‘gördüğümü yerim’ demeyi de aynı şey sayarsın!”

“O zaman,” diye ekledi Mart Tavşanı, “‘bulduğumu severim’ demekle ‘sevdiğimi bulurum’ demeyi de aynı şey sayarsın!”

“O zaman,” diye ekledi uykusunda konuşuyora benzeyen Fındık Faresi, “‘uyurken nefes alırım’ demekle ‘nefes alırken uyurum’ demeyi de aynı şey sayarsın!”

“Senin için aynı şey zaten,” dedi Şapkacı ve burada konuşma kesildi; topluluk bir dakika boyunca sessizce oturdu, Alice ise kuzgunlar ve yazı masaları hakkında hatırlayabildiği her şeyi düşündü ki bu da pek bir şey değildi.

Sessizliği ilk bozan Şapkacı oldu. “Aydın kaç gün bugün?” dedi Alice'e dönerek: saatini cebinden çıkarmış, huzursuzca ona bakıyor, ara sıra sallayıp kulağına götürüyordu.

Alice biraz düşündü, sonra “Dördü,” dedi.

“İki gün yanlış!” diye iç geçirdi Şapkacı. “Tereyağının çarklara uymayacağını sana söylemiştim!” diye ekledi Mart Tavşanı'na öfkeyle bakarak.

“Ama en iyi tereyağıydı,” diye uysalca yanıtladı Mart Tavşanı.

“Evet, ama herhâlde içine biraz da kırıntı kaçtı,” diye söylendi Şapkacı: “ekmek bıçağıyla sürmemeliydin.”

Mart Tavşanı saati aldı ve kederle ona baktı: sonra çay fincanına daldırıp yine baktı: ama ilk sözünden daha iyi bir şey bulamadı, “En iyi tereyağıydı, biliyorsun.”

Alice biraz merakla onun omzunun üzerinden bakıyordu. “Ne komik bir saat!” diye belirtti. “Aydın gününü söylüyor da, saat kaç onu söylemiyor!”

“Niye söylesin ki?” diye mırıldandı Şapkacı. “Senin saatin hangi yılda olduğumuzu söylüyor mu?”

“Elbette hayır,” diye yanıtladı Alice hiç düşünmeden: “ama o, aynı yıl öyle uzun süre devam ettiği için böyle.”

“Ki bu da tam benimkinin durumu,” dedi Şapkacı.

Alice'in kafası fena karışmıştı. Şapkacı'nın söyledikleri hiçbir anlam taşıyor gibiydi, ama yine de kuşkusuz İngilizceydi. “Seni pek anlamıyorum,” dedi olabildiğince kibarca.

“Fındık Faresi yine uyudu,” dedi Şapkacı ve onun burnuna biraz sıcak çay döktü.

Fındık Faresi başını sabırsızca silkti ve gözlerini açmadan, “Tabii ki, tabii ki; tam da ben söylemek üzereydim,” dedi.

“Bilmeceyi çözebildin mi bari?” dedi Şapkacı yine Alice'e dönerek.

“Hayır, pes ediyorum,” diye yanıtladı Alice: “cevabı ne?”

“En ufak bir fikrim yok,” dedi Şapkacı.

“Benim de yok,” dedi Mart Tavşanı.

Alice bezgin bir hâlde iç geçirdi. “Bence zamanı, cevabı olmayan bilmeceler sorarak harcamaktan daha iyi bir işe yarayabilirsiniz,” dedi.

“Zaman'ı benim kadar iyi tanısaydın,” dedi Şapkacı, “onu harcamaktan söz etmezdin. O bir ‘şey’ değil, bir ‘kişi’dir.”

“Ne demek istediğini anlamıyorum,” dedi Alice.

“Elbette anlamıyorsun!” dedi Şapkacı başını küçümseyerek savurarak. “Bahse girerim Zaman'la hiç konuşmamışsındır bile!”

“Belki konuşmamışsındır,” diye temkinli yanıt verdi Alice: “ama müzik öğrenirken tempo tutmam gerektiğini biliyorum.”

“Ah! İşte sebebi bu,” dedi Şapkacı. “O dövülmeye gelmez. Oysa onunla aranı iyi tutsaydın, saatle istediğin neredeyse her şeyi yapardı. Söz gelimi, sabahın dokuzu

olduğunu, tam ders zamanını düşün: Zaman'a usulca bir fısıldaman yeter, saat de göz açıp kapayıncaya kadar dönüverir! Bir buçuk, yemek vakti!”

(“Keşke öyle olsa,” dedi Mart Tavşanı kendi kendine fısıldayarak.)

“Bu gerçekten harika olurdu,” dedi Alice düşünceli bir hâlde: “ama o zaman da— acıkmış olmazdım ki, biliyorsun.”

“İlk başta belki acıkmazdın,” dedi Şapkacı: “ama saati canın istediği kadar bir buçukta tutabilirdin.”

“Sen böyle mi idare ediyorsun?” diye sordu Alice.

Şapkacı başını hüznle salladı. “Ben mi? Yok!” diye yanıtladı. “Geçen Mart'ta kavga ettik—tam şu kafayı yemeden önce, biliyorsun—” (çay kaşığıyla Mart Tavşanı'nı göstererek) “—Maça Kızı'nın verdiği o büyük konserdeydi, ve ben şu şarkıyı söylemem gerekiyordu:

‘Parılda, parılda, küçük yarasa!

Merak ettim acaba neyin peşinde olasın!’

Şarkıyı belki bilirsin?”

“Buna benzer bir şey duymuştum,” dedi Alice.

“Devam ediyor, biliyorsun,” diye sürdürdü Şapkacı, “şöyle:—

‘Dünyanın üstünde uçarsın yükseklerde,

Gökyüzünde bir çay tepsisi gibi tam da.

Parılda, parılda—”

İşte tam burada Fındık Faresi silkindi ve uykusunda “Parılda, parılda, parılda, parılda —” diye şarkı söylemeye başladı, hem de öyle uzun sürdürdü ki durması için onu çimdiklemek zorunda kaldılar.

“İşte, daha ilk kıtayı yeni bitirmiştik ki,” dedi Şapkacı, “Kraliçe yerinden fırlayıp bağırmasın mı: ‘Zaman'ın canına okuyor! Kesin kafasını!’”

“Ne korkunç bir vahşilik!” diye haykırdı Alice.

“İşte o günden beri,” diye sürdürdü Şapkacı kederli bir sesle, “benim istediğim hiçbir şeyi yapmıyor! Artık hep saat altı.”

Alice'in aklına parlak bir fikir geldi. “Burada bu kadar çok çay takımının dizilmiş olmasının sebebi bu mu?” diye sordu.

“Evet, işte bu,” dedi Şapkacı bir iç çekerek: “artık hep çay vakti, aralarda bulaşıkları yıkayacak vaktimiz de olmuyor.”

“Demek hep yer değiştirip duruyorsunuz?” dedi Alice.

“Aynen öyle,” dedi Şapkacı: “takımlar kullanıldıkça.”

“Peki başa döndüğünüzde ne oluyor?” diye sormaya cesaret etti Alice.

“Konuyu değiştirsek nasıl olur?” diye söze karıştı Mart Tavşanı esneyerek. “Bundan sıkılmaya başladım. Bence küçük hanım bize bir hikâye anlatsın.”

“Korkarım hiç bilmiyorum,” dedi Alice, bu öneriden hayli ürkmüştü.

“O hâlde Fındık Faresi anlatsın!” diye haykırdılar ikisi birden. “Uyan, Fındık Faresi!”
Ve onu iki yanından birden çimdiklediler.

Fındık Faresi gözlerini yavaşça açtı. “Uyumuyordum,” dedi boğuk, güçsüz bir sesle: “söylediğiniz her sözü duydum, beyler.”

“Bize bir hikâye anlat!” dedi Mart Tavşanı.

“Evet, lütfen anlat!” diye yalvardı Alice.

“Hem de çabuk ol,” diye ekledi Şapkacı, “yoksa daha bitmeden yine uyuyakalırsın.”

“Bir zamanlar üç küçük kız kardeş varmış,” diye başladı Fındık Faresi büyük bir telaşla; “adları da Elsie, Lacie ve Tillie'ymiş; bir kuyunun dibinde yaşıyorlarmış—”

“Ne yiyip içiyorlarmış?” dedi yeme içme meselelerine her zaman büyük ilgi duyan Alice.

“Pekmezle yaşıyorlarmış,” dedi Fındık Faresi, bir iki dakika düşündükten sonra.

“Bunu yapmış olamazlar, biliyorsun,” diye nazıkçe belirtti Alice; “hasta olurlardı.”

“Nitekim oldular,” dedi Fındık Faresi; “hem de çok hasta.”

Alice böylesine olağanüstü bir yaşam biçiminin nasıl olabileceğini gözünde canlandırmaya çalıştı, ama bu kafasını fazla karıştırdı, bu yüzden sürdürdü: “Peki neden bir kuyunun dibinde yaşıyorlarmış?”

“Biraz daha çay al,” dedi Mart Tavşanı Alice'e çok ciddi bir tavırla.

“Daha hiç almadım ki,” diye yanıtladı Alice alınmış bir sesle, “bu yüzden daha fazla alamam.”

“Daha az alamazsın demek istiyorsun,” dedi Şapkacı: “hiç yoktan daha fazlasını almak çok kolay.”

“Kimse senin fikrini sormadı,” dedi Alice.

“Şimdi kişisel yorumlarda bulunan kim oluyor?” diye sordu Şapkacı muzaffer bir edayla.

Alice buna ne diyeceğini pek bilemedi: bu yüzden kendine biraz çay ve tereyağlı ekmek aldı, sonra Fındık Faresi'ne dönüp sorusunu yineledi. “Neden bir kuyunun dibinde yaşıyorlarmış?”

Fındık Faresi yine bir iki dakika bunu düşündü, sonra “Çünkü bir pekmez kuyusuymuş,” dedi.

“Öyle bir şey olmaz ki!” diye söze başlıyordu Alice büyük bir öfkeyle, ama Şapkacı ile Mart Tavşanı “Şşş! Şşş!” diye susturdular onu; Fındık Faresi de küskün bir tavırla, “Eğer kibar olamayacaksan, hikâyeyi kendin bitirsen iyi olur,” dedi.

“Hayır, lütfen devam et!” dedi Alice büyük bir alçakgönüllülükle; “bir daha sözünü kesmeyeceğim. Sanırım bir tane olabilir.”

“Bir taneymiş, hadi canım!” dedi Fındık Faresi öfkeyle. Yine de devam etmeyi kabul etti. “İşte bu üç küçük kız kardeş—resim çizmeyi öğreniyorlarmış, biliyorsun—”

“Ne çiziyorlarmış?” dedi Alice, sözünü unutuvermişti.

“Pekmez,” dedi Fındık Faresi, bu sefer hiç düşünmeden.

“Temiz bir fincan istiyorum,” diye söze karıştı Şapkacı: “hadi hepimiz bir yer ileri kayalım.”

Bunu söylerken yer değiştirdi, Fındık Faresi de onu izledi: Mart Tavşanı, Fındık Faresi'nin yerine geçti, Alice ise pek de gönülsüzce Mart Tavşanı'nın yerini aldı. Bu değişiklikten yalnızca şapkacı bir çıkar sağladı: Alice ise eskisinden çok daha kötü durumdaydı, çünkü Mart Tavşanı az önce süt sürahisini tabağına devirmişti.

Alice, Fındık Faresi'ni yeniden gücendirmek istemedi, bu yüzden çok temkinli bir biçimde söze başladı: “Ama anlamıyorum. Pekmezi nereden çekiyorlarmış?”

“Su kuyusundan su çekebilirsin,” dedi şapkacı; “öyleyse pekmez kuyusundan da pekmez çekebileceğini sanırım—öyle değil mi, ahmak?”

“Ama onlar kuyunun içindeymiş,” dedi Alice, bu son sözü duymazdan gelmeyi yeğleyerek Fındık Faresi'ne.

“Elbette içindeydiler,” dedi Fındık Faresi; “—hem de iyice içinde.”

Bu yanıt zavallı Alice'i öyle bir şaşkınlığa düşürdü ki, Fındık Faresi'nin bir süre sözünü kesmeden devam etmesine ses çıkarmadı.

“Resim çizmeyi öğreniyorlardı,” diye sürdürdü Fındık Faresi, esneyip gözlerini ovuşturarak, çünkü iyice uykusu gelmişti; “ve her türlü şeyi çiziyorlardı—M ile başlayan her şeyi—”

“Neden M ile?” dedi Alice.

“Neden olmasın?” dedi Mart Tavşanı.

Alice sustu.

Fındık Faresi bu sırada gözlerini kapamış, dalmaya başlamıştı; ama şapkacı'nın çimdiğiyle küçük bir çığlık atarak yeniden uyandı ve devam etti: “—M ile başlayan, mesela fare kapanları, ve mehtap, ve mazi, ve mebzuliyet—bilirsin işte, ‘mebzul miktarda’ dersin ya—hiç mebzuliyet resmi gördün mü sen?”

“Doğrusu, madem sordun,” dedi Alice, fena hâlde şaşırmıştı, “bence böyle—”

“Öyleyse konuşmamalısn,” dedi şapkacı.

Bu kabalık Alice'in dayanabileceğinden fazlasıydı: büyük bir tiksintiyle ayağa kalktı ve çekip gitti; Fındık Faresi o anda uyuyakaldı, diğer ikisi de onun gidişine zerre kadar aldırış etmedi, gerçi Alice bir iki kez ardına bakıp arkasından seslenmelerini yarı

yarıya umdu: onları son gördüğünde, Fındık Faresi'ni çaydanlığın içine sokmaya çalışıyorlardı.

“Her ne olursa olsun, oraya bir daha asla gitmem!” dedi Alice ormanın içinden yolunu seçerek ilerlerken. “Ömrümde katıldığım en aptalca çay partisiydi bu!”

Tam bunu söylerken, ağaçlardan birinin tam içine açılan bir kapısı olduğunu fark etti. “Ne tuhaf!” diye düşündü. “Ama bugün her şey tuhaf. Bence hemen içeri girsem iyi olur.” Ve içeri girdi.

Kendini bir kez daha o uzun salonda, küçük cam masanın yanında buldu. “Bu sefer işi daha iyi idare edeceğim,” dedi kendi kendine ve işe önce küçük altın anahtarı alıp bahçeye açılan kapıyı açarak başladı. Sonra mantarı kemirmeye koyuldu (bir parçasını cebinde saklamıştı) ve yaklaşık otuz santim boyuna gelinceye dek bunu sürdürdü: ardından küçük geçitten yürüdü: ve işte o zaman—sonunda kendini o güzel bahçede, parlak çiçek tarhlarının ve serin fiskiyelelerin arasında buldu.

Bölüm 8

Bahçenin girişine yakın bir yerde kocaman bir gül ağacı duruyordu: üzerinde açan güller beyazdı, ama üç bahçıvan başına geçmiş, telaşla onları kırmızıya boyuyorlardı. Alice bunu pek tuhaf bir şey buldu ve onları izlemek için yaklaştı; tam yanlarına vardığında içlerinden birinin şöyle dediğini duydu: “Dikkat etsene Beş! Üstüme öyle boya sıçratıp durma!”

“Elimde değildi,” dedi Beş, somurtkan bir sesle; “Yedi dirseğime çarptı.”

Bunun üzerine Yedi başını kaldırıp şöyle dedi: “İşte bu sana yakışır, Beş! Suçu hep başkalarına yıkarsın!”

“*Sen* hiç konuşma!” dedi Beş. “Daha dün Kraliçe’nin senin için, kafan kesilmeyi hak ediyor, dediğini duydum!”

“Ne için?” dedi ilk konuşan.

“Bu *seni* hiç ilgilendirmez, İki!” dedi Yedi.

“Hayır, *ilgilendirir* de!” dedi Beş, “ben de söyleyeyim ona — aşçıya soğan yerine lale soğanı getirdiği içinmiş.”

Yedi fırçasını yere fırlattı ve tam, “Vay, böyle haksızlık görülmüş şey değil—” diye söze başlamıştı ki, gözü kendisini izleyen Alice’e ilişti ve birden durakladı: ötekiler de dönüp baktılar, sonra hepsi birden yerlere kadar eğildiler.

“Acaba söyler misiniz,” dedi Alice, biraz çekingen bir tavırla, “şu gülleri neden boyuyorsunuz?”

Beş ile Yedi hiçbir şey demeyip İki’ye baktılar. İki alçak bir sesle söze başladı: “Şöyle ki, görüyorsunuz ya, Küçükhanım, burada aslında *kırmızı* bir gül ağacı olması gerekirdi, biz ise yanlışlıkla beyaz bir tane diktik; Kraliçe bunu fark edecek olursa, bilirsiniz, hepimizin kafası uçar. İşte bu yüzden, Küçükhanım, o gelmeden elimizden geleni yapıp—” Tam o sırada bahçenin öbür ucuna kaygıyla bakmakta olan Beş bağırды: “Kraliçe! Kraliçe!” ve üç bahçıvan anında yüzükoyun yere kapaklandı. Birçok ayak sesi duyuldu ve Alice, Kraliçe’yi görme hevesiyle çevresine bakındı.

En önde sopa taşıyan on asker geliyordu; bunların hepsi tıpkı üç bahçıvan gibi, dikdörtgen ve yassıydı, elleri ile ayakları köşelerindeydi: ardından on saraylı; bunlar baştan ayağa karolarla bezenmişti ve tıpkı askerler gibi ikişer ikişer yürüyorlardı. Bunların arkasından kral çocukları geldi; on tanesiydiler ve sevimli yavrular, ikişer ikişer el ele tutuşmuş, neşeyle zıplaya zıplaya geliyorlardı: hepsi kupalarla süslüydü. Ardından konuklar geldi; çoğu Kral ve Kraliçe idi ve aralarında Alice Ak Tavşan'ı tanıdı: telaşlı, sinirli bir tavırla konuşuyor, söylenen her şeye gülümsüyor ve onu fark etmeden geçip gidiyordu. Sonra, kırmızı kadife bir minder üstünde Kral'ın tacını taşıyan Kupa Bacağı geldi; ve bütün bu görkemli alayın en sonunda da KUPA KRALI İLE KRALİÇESİ geldi.

Alice, kendisinin de üç bahçıvan gibi yüzükoyun yere kapanması gerekip gerekmediğinden pek emin değildi, ama alaylarda böyle bir kural duyduğunu hiç hatırlamıyordu; “zaten,” diye düşündü, “madem herkes yüzükoyun yere kapanıp da göremeyecek, o zaman alayın ne anlamı kalır ki?” Bu yüzden olduğu yerde kıpırdamadan durup bekledi.

Alay Alice'in tam karşısına geldiğinde hepsi durup ona baktılar ve Kraliçe sert bir sesle, “Bu da kim?” dedi. Bunu Kupa Bacağı'na söylemişti, ama o yalnızca eğilip gülümsemekle yetindi.

“Aptal!” dedi Kraliçe, sabırsızca başını silkerek; sonra Alice'e dönerek devam etti: “Adın ne, çocuğum?”

“Adım Alice, Majesteleri, izninizle,” dedi Alice pek nazik bir tavırla; ama içinden de şöyle ekledi: “Sonuçta bunlar bir deste iskambil kâğıdından başka bir şey değil. Onlardan korkmama hiç gerek yok!”

“Peki *bunlar* da kim?” dedi Kraliçe, gül ağacının çevresinde yatan üç bahçıvanı işaret ederek; çünkü, anlarsınız ya, onlar yüzükoyun yattıklarından ve sırtlarındaki desen destenin geri kalanıyla aynı olduğundan, bunların bahçıvan mı, asker mi, saraylı mı, yoksa kendi çocuklarından üçü mü olduğunu ayırt edemiyordu.

“*Ben* ne bileyim?” dedi Alice, kendi cesaretine kendisi şaşarak. “Beni hiç *ilgilendirmez.*”

Kraliçe öfkeden kıpkırmızı kesildi ve bir an vahşi bir hayvan gibi gözlerini ona dikip baktıktan sonra çığlığı bastı: “Uçurun kafasını! Uçu—”

“Saçmalık!” dedi Alice, çok yüksek ve kararlı bir sesle; ve Kraliçe sustu.

Kral elini onun koluna koyup çekingen bir tavırla, “Bir düşün, hayatım: o daha küçük bir çocuk!” dedi.

Kraliçe öfkeyle ondan yüz çevirdi ve Bacak’a, “Çevirin bunları!” dedi.

Bacak da tek ayağıyla, büyük bir özenle bunu yaptı.

“Kalkın ayağa!” dedi Kraliçe, tiz ve yüksek bir sesle; ve üç bahçıvan hemen ayağa fırlayıp Kral’a, Kraliçe’ye, kral çocuklarına ve oradaki herkese eğilip selam vermeye başladı.

“Bırakın şunu!” diye çığlık attı Kraliçe. “Başımı döndürüyorsunuz.” Sonra gül ağacına dönerek devam etti: “Burada *ne* yapıyordunuz bakalım?”

“Majesteleri izin verirse,” dedi İki, son derece alçakgönüllü bir sesle, konuşurken bir dizinin üstüne çökerek, “biz şey yapmaya çalışıyorduk—”

“*Anladım!*” dedi Kraliçe; bu arada gülleri incelemekteydi. “Uçurun kafalarımı!” ve alay yoluna devam etti; bahtsız bahçıvanların cezasını yerine getirmek üzere askerlerden üçü geride kaldı; bahçıvanlar ise korunmak için Alice’e koştular.

“Kafanız uçurulmayacak!” dedi Alice ve onları yakındaki büyük bir saksının içine soktu. Üç asker bir iki dakika onları arayarak ortalıkta dolandı, sonra usulca ötekilerin ardından çekip gitti.

“Kafaları uçtu mu?” diye bağırdı Kraliçe.

“Kafaları gitti, Majesteleri izninizle!” diye bağırdı askerler karşılık olarak.

“İşte böyle!” diye bağırdı Kraliçe. “Kroket oynayabilir misin?”

Askerler sustular ve Alice’e baktılar, çünkü soru besbelli ona yöneltilmişti.

“Evet!” diye bağırdı Alice.

“Gel öyleyse!” diye gürlledi Kraliçe; ve Alice, bundan sonra neler olacağını büyük bir merakla düşünerek alaya katıldı.

“Bugün — bugün çok güzel bir gün!” dedi yanı başında çekingen bir ses. Meğer Ak Tavşan’ın yanında yürüyormuş; tavşan kaygıyla yüzüne bakıp duruyordu.

“Çok güzel,” dedi Alice: “— Düşes nerede?”

“Şşt! Şşt!” dedi Tavşan, alçak ve telaşlı bir sesle. Konuşurken kaygıyla omzunun üstünden arkasına baktı, sonra parmak uçlarına yükselip ağzını kulağına yaklaştırdı ve fısıldadı: “İdam cezasına çarptırıldı.”

“Ne için?” dedi Alice.

“‘Ne yazık!’ mı dedin?” diye sordu Tavşan.

“Hayır, demedim,” dedi Alice: “bence hiç de yazık değil. ‘Ne için?’ dedim.”

“Kraliçe’nin kulağına bir tokat patlatmış—” diye başladı Tavşan. Alice kıkır kıkır gülmekten ufak bir çığlık attı. “Aman, şşt!” diye fısıldadı Tavşan, korkmuş bir sesle. “Kraliçe seni duyacak! Anlarsın ya, biraz geç gelmiş, Kraliçe de demiş ki—”

“Yerlerinize geçin!” diye gürledi Kraliçe gök gürültüsü gibi bir sesle; ve insanlar dört bir yana koşuşmaya, birbirlerine çarpıp tökezlemeye başladılar; ne var ki bir iki dakika içinde herkes yerine yerleşti ve oyun başladı. Alice ömründe böylesine tuhaf bir kroket sahası gördüğünü hiç hatırlamıyordu; her yer tümsek tümsek, çukur çukurdu; toplar canlı kirpiller, sopalar canlı flamingolar, askerler ise ellerinin ve ayaklarının üstünde durup ikiye bükülerek kemerleri oluşturmak zorundaydı.

Alice’in başlangıçta en çok zorlandığı şey flamingosunu idare etmek oldu: gövdesini kolunun altına, bacakları sarkar hâlde, rahatça kısırmayı becermişti, ne var ki çoğunlukla, tam boynunu güzelce düzeltip de kafasıyla kirpiye bir darbe indirmeye hazırlandığı sırada, flamingo boynunu kıvrıp yüzüne öyle şaşkın bir ifadeyle bakardı ki, Alice kahkahayı koyvermekten kendini alamazdı: kafasını yeniden aşağı eğip de baştan başlayacakken, bu kez kirpinin yumağını çözüp emekleyerek uzaklaşmakta olduğunu görmek can sıkıcı oluyordu: üstelik bütün bunlar yetmezmiş gibi, kirpiyi tam göndermek istediği yere doğru genellikle bir tümsek ya da çukur çıkıyordu, ve ikiye bükülmüş askerler de durmadan doğrulup sahanın başka yerlerine yürüyüp gittiğinden, Alice çok geçmeden bunun gerçekten de pek zor bir oyun olduğu kanısına vardı.

Oyuncuların hepsi sıralarını beklemeden hep birlikte oynuyor, bu arada durmadan ağız dalaşına girip kirpiller için birbirleriyle kapışıyorlardı; çok kısa bir süre içinde Kraliçe öfkeden köpürdü, ortalıkta tepinerek dolaşmaya ve aşağı yukarı dakikada bir “Uçurun kafasını!” ya da “Uçurun kafasını!” diye bağırmaya başladı.

Alice fena hâlde tedirgin olmaya başladı: doğrusu, Kraliçe'yle henüz hiçbir tartışmaya girmemişti, ama bunun her an olabileceğini biliyordu; “o zaman da,” diye düşündü, “benim hâlim ne olur? Burada insanların kafasını uçurmaya pek bayılıyorlar; asıl şaşılacak şey, sağ kalan birilerinin olması!”

Kaçacak bir yol arayıp da görülmeden uzaklaşıp uzaklaşamayacağını düşünürken, havada tuhaf bir görüntü fark etti: ilkin buna pek bir anlam veremedi, ama bir iki dakika izledikten sonra bunun bir sırtış olduğunu çözdü ve kendi kendine, “Cheshire Kedisi bu: artık konuşacak birini buldum,” dedi.

“Nasıl gidiyor?” dedi Kedi, konuşacak kadar ağzı belirir belirmez.

Alice gözleri belirinceye dek bekledi, sonra başını salladı. “Onunla konuşmanın bir yararı yok,” diye düşündü, “hiç değilse kulakları, ya da bari biri çıkana kadar.” Bir dakika sonra bütün kafa belirdi; bunun üzerine Alice flamingosunu yere bırakıp oyunu anlatmaya koyuldu; kendisini dinleyecek birinin olmasına çok sevinmişti. Kedi galiba artık ortada yeterince görünür olduğunu düşündü, çünkü başka bir yeri belirmedi.

“Bana kalırsa hiç de dürüst oynamıyorlar,” diye söze başladı Alice, oldukça yakınan bir tonla, “hepsi öyle korkunç çekişiyor ki insan kendi sesini bile duyamıyor — üstelik belirli bir kuralları da yok gibi; varsa bile, kimse onlara aldırıyor — hem her şeyin canlı olmasının ne kadar kafa karıştırıcı olduğunu hayal bile edemezsin; söz gelimi, az sonra altından geçmem gereken kemer sahanın öbür ucunda gezinip duruyor — daha demin Kraliçe'nin kirpisine bir vuracaktım ki, benimkinin geldiğini görünce kaçtı!”

“Kraliçe'yi nasıl buluyorsun?” dedi Kedi alçak bir sesle.

“Hiç sevmedim,” dedi Alice: “o öyle aşırı—” Tam o sırada Kraliçe'nin hemen arkasında, kulak kabartmış durduğunu fark etti: bu yüzden devam etti, “— kazanacak ki, oyunu bitirmeye değmez bile.”

Kraliçe gülümseyip geçip gitti.

“*Kiminle* konuşuyorsun bakalım?” dedi Kral, Alice'in yanına gelip Kedi'nin kafasına büyük bir merakla bakarak.

“Bir dostum — bir Cheshire Kedisi,” dedi Alice: “izin verin de onu tanıştırayım.”

“Hâli tavrı hiç hoşuma gitmedi,” dedi Kral: “gene de, isterse elimi öpebilir.”

“Öpmesem daha iyi,” dedi Kedi.

“Küstahlık etme,” dedi Kral, “ve bana öyle bakma!” Bunu söylerken Alice’in arkasına geçti.

“Kedi de bir krala bakabilir,” dedi Alice. “Bunu bir kitapta okumuştum, ama nerede olduğunu hatırlamıyorum.”

“Pekâlâ, bu kaldırılmalı,” dedi Kral pek kararlı bir sesle ve tam o sırada oradan geçmekte olan Kraliçe’ye seslendi: “Hayatım! Şu kediyi bir kaldırırsan diyorum!”

Kraliçe’nin, ister büyük ister küçük olsun, bütün güçlükleri çözmek için tek bir yolu vardı. “Uçurun kafasını!” dedi, dönüp bakmaya bile tenezzül etmeden.

“Cellâdı kendim getireyim,” dedi Kral hevesle ve telaşla uzaklaştı.

Alice, uzaktan Kraliçe’nin öfkeyle çığlık çığığa bağırarak sesini duyunca, geri dönüp oyunun nasıl gittiğine bakmanın hiç de fena olmayacağını düşündü. Daha şimdiden Kraliçe’nin, sıralarını kaçırdıkları için oyuncuların üçünü idama mahkûm ettiğini duymuştu ve gidişat hiç hoşuna gitmiyordu; çünkü oyun öyle bir karışıklık içindeydi ki, sıranın kendisinde olup olmadığını bir türlü bilemiyordu. Böylece kirpisini aramaya koyuldu.

Kirpi bir başka kirpiyle kavgaya tutuşmuştu; bu da Alice’e, birini ötekiyle vurmaya için biçilmiş kaftan bir fırsat gibi göründü: tek pürüz, flamingosunun bahçenin öbür tarafına geçmiş olmasıydı; Alice onun orada çaresizce bir ağaca uçup tüneme çabasını uzaktan görebiliyordu.

Flamingoyu yakalayıp geri getirinceye dek kavga bitmişti ve iki kirpi de ortadan kaybolmuştu: “ama pek önemi yok,” diye düşündü Alice, “zaten sahanın bu tarafındaki bütün kemerler de gitti.” Böylece flamingoyu, bir daha kaçmasın diye kolunun altına kısırdı ve dostuyla biraz daha sohbet etmek üzere geri döndü.

Cheshire Kedisi’nin yanına vardığında, çevresinde hayli kalabalık bir topluluğun toplanmış olduğunu görüp şaşırıldı: cellât, Kral ve Kraliçe arasında bir tartışma sürüyordu; üçü birden konuşuyor, geri kalan herkes ise tek kelime etmeden, pek tedirgin bir hâlde duruyordu.

Alice görünür görünmez, üçü birden meseleyi çözmesi için ona başvurdu ve savlarını ona tekrarladılar; ne var ki hepsi aynı anda konuştuğundan, tam olarak ne dediklerini anlamakta hayli güçlük çekti.

Cellâdın savı şuydu: kesilecek bir baş için, başın kesileceği bir gövde olmadıkça kafa kesilemezdi; o güne dek böyle bir şey yapmak zorunda kalmamıştı ve bu yaştan sonra da buna başlayacak değildi.

Kral'ın savı şuydu: başı olan her şeyin kafası uçurulabilirdi ve saçmalamanın âlemi yoktu.

Kraliçe'nin savı ise şuydu: eğer bu iş daha lafı bitmeden hâledilmezse, oradaki herkesi, istisnasız idam ettirirdi. (Bütün topluluğa o denli ciddi ve kaygılı bir hâl verdiren de işte bu son söz olmuştu.)

Alice'in aklına "O Düşes'e ait: en iyisi bunu *ona* sorun," demekten başka bir söz gelmedi.

"Hapiste o," dedi Kraliçe cellâda: "getirin onu buraya." Ve cellât bir ok gibi fırlayıp gitti.

Cellât gider gitmez Kedi'nin kafası silinmeye başladı; o, Düşes'le birlikte geri döndüğünde ise kafa tümüyle kaybolmuştu; bunun üzerine Kral ile cellât onu aramak için çılınca bir aşağı bir yukarı koşuştururken, topluluğun geri kalanı oyuna geri döndü.

Bölüm 9

BÖLÜM IX.

Mock Turtle'ın Hikâyesi

«Seni yeniden gördüğüme ne kadar sevindiğimi tahmin bile edemezsin, seni canım ihtiyar şey!» dedi Düşes, kolunu sevgiyle Alice'inkine geçirirken; sonra birlikte yürüyüp uzaklaştılar.

Alice onu böylesine keyifli bir ruh hâlinde bulduğuna pek sevinmişti; mutfakta karşılaştıklarında onu bu denli vahşi yapan şeyin belki de yalnızca biber olduğunu geçirdi içinden.

«*Ben* Düşes olduğumda,» dedi kendi kendine (pek de umutlu bir sesle değil ama), «mutfağında *hiç* biber bulundurmuyacağım. Çorba bibersiz de gayet güzel oluyor — Belki de insanları aksi yapan hep biberdir,» diye sürdürdü, yepyeni bir kural keşfetmiş olmanın verdiği keyifle, «sirke de onları ekşitir — papatya da acılaştırır — bir de — bir de arpa şekeri gibi şeyler çocukları tatlı huylu yapar. Keşke insanlar *bunu* bir bilseler: o zaman bu konuda bu kadar cimri davranmazlardı, biliyor musun —»

Bu sırada Düşes'i büsbütün unutmuştu, bu yüzden onun sesini kulağının dibinde duyunca biraz irkildi. «Bir şeyler düşünüyorsun, canım, bu yüzden konuşmayı unutuyorsun. Bunun kıssadan hissesi nedir, şu an sana söyleyemem ama birazdan hatırlarım.»

«Belki de yoktur bir hissesi,» diye cesaret edip belirtti Alice.

«Vah, vah, çocuğum!» dedi Düşes. «Her şeyin bir kıssadan hissesi vardır, yeter ki onu bulabilesin.» Ve bunu söylerken kendini Alice'in yanına iyice sokuldu.

Alice ona bu kadar yakın durmaktan pek hoşlanmadı: birincisi, Düşes *çok* çirkindi; ikincisiyse, çenesini Alice'in omzuna dayamak için tam da uygun boydaydı ve bu, rahatsız edecek kadar sivri bir çeneydi. Yine de kabalık etmek istemediğinden, elinden geldiğince katlandı.

«Oyun şimdi epey daha iyi gidiyor,» dedi, sohbeti biraz olsun sürdürmek için.

«Öyle ya,» dedi Düşes: «ve bunun kıssadan hissesi şu — 'Ah, dünyayı döndüren aşktır, aşk!'»

«Biri demişti ki,» diye fısıldadı Alice, «dünyayı döndüren, herkesin kendi işine bakmasıymış!»

«Ha, neyse! Aşağı yukarı aynı kapıya çıkar,» dedi Düşes, sivri küçük çenesini Alice'in omzuna bastırarak ekledi: «ve *bunun* kıssadan hissesi de — 'Sen anlama bak, sesler kendi başının çaresine bakar.'»

«Her şeyde kıssadan hisse bulmaya ne meraklı!» diye düşündü Alice içinden.

«Belini neden kolumla sarmadığımı merak ediyorsundur sanırım,» dedi Düşes bir sessizlikten sonra: «sebebi şu, flamingonun huyundan emin değilim. Bir denesem mi acaba?»

«Isırabilir,» diye temkinli yanıt verdi Alice, denemenin yapılmasını hiç de istemeyerek.

«Çok doğru,» dedi Düşes: «flamingolar da hardal da ısırır. Ve bunun kıssadan hissesi şu — 'Aynı tüyden kuşlar bir araya gelir.'»

«Yalnız hardal kuş değil ki,» diye belirtti Alice.

«Her zamanki gibi haklısın,» dedi Düşes: «meseleleri ne berrak bir biçimde ortaya koyuyorsun!»

«*Sanırım* o bir mineral,» dedi Alice.

«Elbette öyle,» dedi, Alice'in söylediği her şeye katılmaya hazır görünen Düşes; «buralarda kocaman bir hardal madeni var. Ve bunun kıssadan hissesi şu — 'Madende benimki ne kadar çoksa, seninki o kadar azdır.'»

«Ah, biliyorum!» diye haykırdı bu son sözü dinlememiş olan Alice, «o bir sebze. Sebze benzemiyor ama öyle.»

«Sana tamamen katılıyorum,» dedi Düşes; «ve bunun kıssadan hissesi şu — 'Görünmek istediğin gibi ol' — ya da daha yalın söylememi istersen — 'Hiçbir zaman, başkalarına görüldüğün ya da görünmüş olabileceğin şeyin, olduğun ya da olmuş olabileceğin şeyden başka türlü olmadığını; senin onlara görüldüğün gibi olmaktan başka türlü olmadığını sandığın şeyin de aslında başka türlü olmadığını sanma.'»

«Sanırım bunu daha iyi anlardım,» dedi Alice büyük bir nezakete, «eğer yazılı olsaydı: ama siz söylerken pek takip edemiyorum.»

«Bu, istesem söyleyebileceklerimin yanında hiç kalır,» diye yanıtladı Düşes hoşnut bir sesle.

«Ne olur, bundan daha uzununu söyleme zahmetine girmeyin,» dedi Alice.

«Aman, zahmetten söz etme!» dedi Düşes. «Şimdiye dek söylediğim her şeyi sana armağan ediyorum.»

«Ucuz bir armağan doğrusu!» diye düşündü Alice. «İyi ki doğum günlerinde böyle armağanlar verilmiyor!» Ama bunu yüksek sesle söylemeye cesaret edemedi.

«Yine mi düşünüyorsun?» diye sordu Düşes, sivri küçük çenesini bir kez daha batırarak.

«Düşünmeye hakkım var,» dedi Alice sertçe, çünkü biraz huzursuzlanmaya başlamıştı.

«Domuzların uçmaya hakkı neyse, senin de düşünmeye hakkın o kadar var,» dedi Düşes; «ve kıs—»

Ama tam o anda, Alice'i hayretler içinde bırakacak biçimde, Düşes'in sesi en sevdiği sözcük olan 'kıssadan hisse'nin tam ortasında sönüp gitti ve Alice'inkine geçirdiği kol titremeye başladı. Alice başını kaldırdı ve karşılarında, kollarını kavuşturmuş, bir fırtına bulutu gibi kaşlarını çatmış duran Kraliçe'yi gördü.

«Güzel bir gün, Majesteleri!» diye başladı Düşes, alçak, güçsüz bir sesle.

«Şimdi seni adamakıllı uyarıyorum,» diye bağırdı Kraliçe, konuşurken yere tepinerek; «ya sen buradan defolacaksın ya da kafan, hem de göz açıp kapayıncaya kadar! Seç bakalım!»

Düşes seçimini yaptı ve bir anda ortadan kayboldu.

«Oyuna devam edelim,» dedi Kraliçe Alice'e; Alice ise tek bir söz söyleyemeyecek kadar korkmuştu, ama ağır ağır onun peşinden kroket alanına döndü.

Öteki konuklar Kraliçe'nin yokluğundan yararlanıp gölgede dinleniyorlardı; ne var ki onu görür görmez koşarak oyuna döndüler, Kraliçe ise yalnızca bir anlık gecikmenin onlara canlarına mal olacağını belirtmekle yetindi.

Oyun boyunca Kraliçe öteki oyuncularla didişmekten ve «Kafasını uçurun!» ya da «Kafasını uçurun şunun!» diye bağırmaktan hiç geri durmadı. Mahkûm ettiklerini askerler gözaltına alıyordu; bunu yapabilmek için de elbette kemer olmayı bırakmak zorunda kalıyorlardı, öyle ki yarım saat kadar sonra ortada hiç kemer kalmamıştı ve Kral, Kraliçe ile Alice dışında bütün oyuncular gözaltına alınmış, idam cezasına çarptırılmıştı.

Sonunda Kraliçe, soluğu tükenmiş bir hâlde durdu ve Alice'e sordu: «Mock Turtle'ı gördün mü bakalım?»

«Hayır,» dedi Alice. «Mock Turtle'ın ne olduğunu bile bilmiyorum.»

«Sahte Kaplumbağa Çorbası ondan yapılır işte,» dedi Kraliçe.

«Ne gördüm öylesini, ne de duydum,» dedi Alice.

«Gel öyleyse,» dedi Kraliçe, «o da sana kendi hikâyesini anlatsın.»

Birlikte uzaklaşırlarken Alice, Kral'ın alçak bir sesle topluluğa şöyle dediğini duydu: «Hepiniz affedildiniz.» «Bak, *bu* güzel işte!» dedi kendi kendine, çünkü Kraliçe'nin verdiği idam emirlerinin çokluğu yüzünden epey üzgündü.

Çok geçmeden, güneşin altında deliksiz bir uykuya dalmış bir Grifon'la karşılaştılar. (Grifon'un ne olduğunu bilmiyorsanız, resme bakın.) «Kalk, tembel şey!» dedi Kraliçe, «şu genç hanımı götür de Mock Turtle'ı görsün, hikâyesini de dinlesin. Benim verdiğim birkaç idam emrinin başına dönüp bakmam gerek;» dedi ve çekip gitti, Alice'i Grifon'la baş başa bırakarak. Alice yaratığın görünüşünü pek beğenmedi, ama her şey bir yana, onunla kalmanın hiç değilse o vahşi Kraliçe'nin peşinden gitmek kadar güvenli olacağını düşündü: bu yüzden bekledi.

Grifon doğrulup oturdu ve gözlerini ovuşturdu; sonra Kraliçe gözden kaybolana dek onu izledi; ardından kıkırdadı. «Ne komik!» dedi Grifon, yarı kendine yarı Alice'e.

«Komik olan *ne* ki?» dedi Alice.

«E, o işte,» dedi Grifon. «Hepsi onun kuruntusu, o kadar: kimsenin kafasını falan uçurdukları yok, biliyon. Hadi gel!»

«Burada herkes 'hadi gel!' deyip duruyor,» diye düşündü Alice, yavaşça onun peşinden giderken: «hayatımda bana hiç bu kadar emir yağdırılmamıştı, hiç!»

Daha fazla yol almadan, uzakta Mock Turtle'ı gördüler; küçük bir kaya çıkıntısının üstünde mahzun ve yapayalnız oturuyordu ve yaklaştıkça Alice, onun sanki yüreği paramparça olacakmış gibi içini çektiğini duyabiliyordu. Ona derinden acıdı. «Nedir onun derdi?» diye sordu Grifon'a, Grifon da neredeyse az önceki sözlerin aynıyla yanıt verdi: «Hepsi onun kuruntusu, o kadar: hiçbir derdi yok, biliyon. Hadi gel!»

Böylece Mock Turtle'ın yanına gittiler; o ise yaşlarla dolu iri gözleriyle onlara baktı, ama hiçbir şey söylemedi.

«İşbu genç hanım,» dedi Grifon, «senin hikâyeni öğrenmek istiyo, istiyo işte.»

«Anlatırım ona,» dedi Mock Turtle derin, boğuk bir sesle: «ikiniz de oturun ve ben bitirene dek tek kelime etmeyin.»

Böylece oturdular ve birkaç dakika boyunca kimse konuşmadı. Alice içinden, «Hiç başlamazsa nasıl bitirebilecek ki, anlamıyorum,» diye düşündü. Ama sabırla bekledi.

«Bir zamanlar,» dedi Mock Turtle sonunda, derin bir iç geçirerek, «ben gerçek bir Kaplumbağaydım.»

Bu sözleri çok uzun bir sessizlik izledi; sessizliği yalnızca Grifon'un ara sıra savurduğu «Hıçkrrh!» nidaları ve Mock Turtle'ın hiç dinmeyen ağır hıçkırıkları bölüyordu. Alice az kalsın ayağa kalkıp, «Teşekkür ederim efendim, ilginç hikâyemiz için,» diyecekti, ama dahası olması *gerektiğini* düşünmekten kendini alamadığından, kıpırdamadan oturdu ve hiçbir şey söylemedi.

«Biz küçükken,» diye sürdürdü Mock Turtle en sonunda, daha sakin bir sesle, gerçi hâlâ arada bir hıçkırarak, «denizde okula giderdik. Öğretmenimiz yaşlı bir Kaplumbağaydı — biz ona Tosbağa derdik —»

«Tosbağa değilmiyse, ona neden Tosbağa diyordunuz?» diye sordu Alice.

«Ona Tosbağa derdik, çünkü bize dersi toslardı,» dedi Mock Turtle öfkeyle: «doğrusu çok kalın kafalısın!»

«Böyle basit bir soru sorduğun için kendinden utanmalısın,» diye ekledi Grifon; sonra ikisi de sessizce oturup zavallı Alice'e baktılar, o da yerin dibine geçmeye hazırды sanki. Sonunda Grifon, Mock Turtle'a, «Anlat hadi, ihtiyar dostum! Bütün gün sürmesin bu iş!» dedi ve Mock Turtle şu sözlerle devam etti:

«Evet, denizde okula gittik, gerçi sen buna inanmayabilirsin —»

«İnanmadığımı hiç söylemedim!» diye sözünü kesti Alice.

«Söyledin,» dedi Mock Turtle.

«Dilini tut!» diye ekledi Grifon, Alice daha bir şey söyleyemedi. Mock Turtle devam etti.

«En iyi eğitimi aldık biz — aslına bakarsan, her gün okula gittik —»

«*Ben de* gündüzlü bir okula gittim,» dedi Alice; «bu kadar böbürlenmene gerek yok.»

«Ek derslerle birlikte mi?» diye sordu Mock Turtle biraz kaygıyla.

«Evet,» dedi Alice, «Fransızca ve müzik öğrendik.»

«Peki ya çamaşır?» dedi Mock Turtle.

«Kesinlikle hayır!» dedi Alice öfkeyle.

«Ya! Demek seninki gerçekten iyi bir okul değilmiş,» dedi Mock Turtle büyük bir rahatlamayla. «Oysa *bizim* okulda hesap pusulasının sonunda şöyle yazardı: 'Fransızca, müzik *ve çamaşır* — ek ücretli.'»

«Pek de ihtiyacınız olmasa gerek,» dedi Alice; «denizin dibinde yaşarken.»

«Onu öğrenmeye param yetmezdi ki,» dedi Mock Turtle bir iç çekerek. «Ben yalnızca olağan dersleri aldım.»

«Neymiş onlar?» diye sordu Alice.

«İşe başlangıç olarak, elbette Sayıklama ve Yazıklama,» diye yanıtladı Mock Turtle; «sonra da Aritmetiğin değişik dalları — Tutkulama, Dağılma, Çirkartma ve Alaylama.»

«'Çirkartma' diye bir şey hiç duymadım,» demeye cesaret etti Alice. «Nedir o?»

Grifon şaşkınlıkla iki pençesini birden havaya kaldırdı. «Ne! Çirkartmayı hiç duymadın demek!» diye haykırdı. «Güzelleştirmenin ne olduğunu biliyorsundur herhâlde?»

«Evet,» dedi Alice duraksayarak: «bir şeyi — daha — güzel — yapmak — demek.»

«İşte o zaman,» diye sürdürdü Grifon, «çirkartmanın ne olduğunu bilmiyorsan, sen *tam* bir budalası.»

Alice bu konuda başka soru sormaya pek cesaret edemedi, bu yüzden Mock Turtle'a dönüp, «Başka ne öğreniyordunuz?» dedi.

«Şey, bir Sırih vardı,» diye yanıtladı Mock Turtle, dersleri yüzgeçlerinde sayarak, «— eskisi ve yenisiyle Sırih, bir de Denizoğrafya: sonra Sürükleme — Sürükleme öğretmenimiz yaşlı bir denizyılanıydı, haftada bir gelirdi: *bize* Sürükleme, Gerinme ve Halka Halka Bayılma öğretirdi.»

«O nasıl bir şeydi peki?» dedi Alice.

«Şey, ben sana kendim gösteremem,» dedi Mock Turtle: «fazla katı kaldım. Grifon ise hiç öğrenmedi.»

«Vaktim olmadı,» dedi Grifon: «yine de Klasikler öğretmenine gittim ben. Yaşlı bir yengeçti o, hem de nasıl.»

«Ben ona hiç gitmedim,» dedi Mock Turtle bir iç çekerek: «Gülünce ile Üzünce öğretirmiş, öyle derlerdi.»

«Öyleydi, öyleydi ya,» dedi Grifon, bu kez o iç geçirerek; ve iki yaratık da yüzlerini pençelerinin arasına gizledi.

«Peki günde kaç saat ders yapıyordunuz?» dedi Alice, konuyu değiştirmek için aceleyle.

«İlk gün on saat,» dedi Mock Turtle: «ertesi gün dokuz, böyle gider işte.»

«Ne tuhaf bir düzen!» diye haykırdı Alice.

«İşte tam da bu yüzden onlara ders denir ya,» diye belirtti Grifon: «çünkü gün geçtikçe derlenip biraz daha azalır.»

Bu, Alice için bambaşka bir düşünceydi, bu yüzden bir sonraki sözünü etmeden önce biraz kafa yordu üstüne. «Öyleyse on birinci gün tatil olmalı?»

«Elbette öyleydi,» dedi Mock Turtle.

«Peki on ikinci gün ne yaptınız?» diye hevesle sürdürdü Alice.

«Yeter artık şu derslerden,» diye sözünü kesti Grifon kararlı bir sesle: «şimdi ona oyunlardan söz et biraz.»

Bölüm 10

ONUNCU BÖLÜM

Istakoz Kadrili

Sahte Kaplumbağa derin derin içini çekti ve yüzgeçlerinden birinin tersini gözlerinin üzerinden geçirdi. Alice'e baktı, konuşmaya çalıştı, ama bir iki dakika boyunca hıçkırıklar sesini boğdu. "Sanki boğazına bir kemik takılmış gibi," dedi Grifon ve onu silkelemeye, sırtına yumruklar indirmeye koyuldu. Sonunda Sahte Kaplumbağa sesine kavuştu ve yanaklarından yaşlar süzülürken yeniden anlatmaya başladı:—

"Sen denizin altında pek yaşamamış olabilirsin—" ("Yaşamadım," dedi Alice)—"ve belki de bir ıstakozla hiç tanıştırmadın bile—" (Alice "Bir keresinde tatmış—" demeye başladı ama telaşla kendini tutup "Hayır, hiç," dedi) "—o hâlde bir Istakoz Kadrili'nin ne enfes bir şey olduğunu hayal bile edemezsin!"

"Doğrusu edemem," dedi Alice. "Nasıl bir danstır o?"

"Şöyle ki," dedi Grifon, "önce deniz kıyısı boyunca bir sıra olursunuz—"

"İki sıra!" diye haykırdı Sahte Kaplumbağa. "Foklar, kaplumbağalar, somonlar, falan filan; sonra, bütün denizanelerini yoldan temizledikten sonra—"

"*Bu* genellikle epey vakit alır," diye sözünü kesti Grifon.

"—iki kez ilerlersiniz—"

"Her biri bir ıstakozu eş edinerek!" diye bağırdı Grifon.

"Elbette," dedi Sahte Kaplumbağa: "iki kez ilerlersiniz, eşlerinizle yan yana gelirsiniz —"

"—ıstakozları değiştirir ve aynı düzende geri çekilirsiniz," diye devam etti Grifon.

"Sonra, bilirsin işte," diye sürdürdü Sahte Kaplumbağa, "atarsınız—"

"İstakozları!" diye haykırdı Grifon, havaya sıçrayarak.

"—denize doğru olabildiğince uzağa—"

“Arkalarından yüzersiniz!” diye çığlık attı Grifon.

“Denizde takla atarsınız!” diye bağırdı Sahte Kaplumbağa, çılginca zıplayıp dönerek.

“İstakozları yine değiştirirsiniz!” diye avazı çıktığı kadar bağırdı Grifon.

“Sonra yeniden karaya dönersiniz, işte ilk figür de bu kadar,” dedi Sahte Kaplumbağa, sesini birden alçaltarak; ve o ana dek deliler gibi oradan oraya sıçrayan iki yaratık, büyük bir hüznle, sessizce yeniden oturdular ve Alice’e baktılar.

“Çok güzel bir dans olmalı,” dedi Alice çekingen bir sesle.

“Biraz seyretmek ister misin?” dedi Sahte Kaplumbağa.

“Hem de çok isterim,” dedi Alice.

“Hadi, ilk figürü deneyelim!” dedi Sahte Kaplumbağa Grifon’a. “İstakozsuz da olur, bilirsin. Hangimiz söyleyecek?”

“Aman, *sen* söyle,” dedi Grifon. “Ben sözlerini unuttum.”

Böylece ağırbaşlı bir tavırla Alice’in çevresinde dönüp durmaya başladılar; arada bir fazla yaklaştıklarında ayak parmaklarına basıyor, tempoyu tutmak için ön ayaklarını sallıyorlardı; Sahte Kaplumbağa ise bunu çok ağır ve çok hüznü bir biçimde söyledi:

—

“Biraz daha hızlı yürür müsün?” dedi bir mezigit bir salyangoza.

“Hemen ardımızda bir yunus var, kuyruğuma basıyor durmadan.

Bak istakozlar, kaplumbağalar nasıl da hevesle ilerliyor!

Çakıllarda seni bekliyorlar—gelip katılmaz mısın bu dansa?

Katılır mısın, katılmaz mısın, gelir misin bu dansa?

Katılır mısın, katılmaz mısın, hadi gel şu dansa?

“Gerçekten de aklın almaz ne kadar hoş olacağını,

Bizi alıp istakozlarla birlikte denize fırlattıklarında!”

Ama salyangoz “Pek uzak, pek uzak!” diye yan yan bir bakış attı—

Mezgide nazikçe teşekkür etti, ama katılmayacaktı bu dansa.

Katılmazdı, gelemezdi, katılmazdı, gelemezdi şu dansa.

Katılmazdı, gelemezdi, katılmazdı, gelemezdi bu dansa.

“Ne çıkar ne kadar uzağa gitsek?” diye karşılık verdi pullu dostu.

“Öbür yakada bir başka kıyı var, bilirsin sen de.

İngiltere’den ne kadar uzaksak, o kadar yakın Fransa’ya—

O hâlde sararma sevgili salyangoz, gel de katıl bu dansa.

Katılır mısın, katılmaz mısın, gelir misin bu dansa?

Katılır mısın, katılmaz mısın, hadi gel şu dansa?”

“Teşekkür ederim, seyretmesi pek ilginç bir dansmış,” dedi Alice, nihayet bittiğine içten içe çok sevinerek: “hele mezgitle ilgili o tuhaf şarkıya bayıldım!”

“Ha, mezgitlere gelince,” dedi Sahte Kaplumbağa, “onları—elbette görmüşsündür, değil mi?”

“Evet,” dedi Alice, “onları sık sık akşam yemeğin—” diye söze başladı ama telaşla kendini tuttu.

“Akşam Yemeğin neresidir bilmem,” dedi Sahte Kaplumbağa, “ama madem onları bu kadar sık gördün, neye benzediklerini de elbette bilirsin.”

“Sanırım,” diye düşünceli düşünceli yanıtladı Alice. “Kuyruklarını ağızlarına almışlardır—ve baştan aşağı kırıntı içindedirler.”

“Kırıntılar konusunda yanıyorsun,” dedi Sahte Kaplumbağa: “kırıntılar denizde yıkamp giderdi. Ama kuyruklarını ağızlarına *almışlardır* gerçekten; bunun nedeni de —” bu noktada Sahte Kaplumbağa esnedi ve gözlerini kapadı.—“Sen anlat ona, nedenini falan,” dedi Grifon’a.

“Nedeni şu,” dedi Grifon, “ıstakozlarla birlikte dansa gitmekte *ısrar* ettiler. Böylece denize fırlatıldılar. Böylece uzun bir mesafe boyunca düştüler. Böylece kuyrukları ağızlarına sıkışıp kaldı. Böylece bir daha çıkaramadılar. İşte hepsi bu.”

“Teşekkür ederim,” dedi Alice, “çok ilginçmiş. Bir mezgite hakkında bu kadar çok şeyi daha önce hiç bilmiyordum.”

“İstersen sana daha fazlasını da anlatabilirim,” dedi Grifon. “Ona neden mezgite dendiğini biliyor musun?”

“Hiç düşünmemiştim,” dedi Alice. “Neden?”

“Çünkü çizmelerle ayakkabıları parlatır,” diye karşılık verdi Grifon büyük bir ciddiyetle.

Alice büsbütün şaşırmişti. “Çizmelerle ayakkabıları parlatır mı!” diye hayretle tekrarladı.

“E peki, *senin* ayakkabıların neyle bakım görüyor?” dedi Grifon. “Yani, onları böyle parlak yapan nedir?”

Alice ayakkabılarına baktı ve cevabını vermeden önce biraz düşündü. “Sanırım boya ile parlatılıyorlar.”

“Denizin altında çizmelerle ayakkabılar,” diye devam etti Grifon kalın bir sesle, “bir mezgitle bakım görür. İşte artık biliyorsun.”

“Peki neden yapırlar?” diye sordu Alice büyük bir merakla.

“Tabandan ve yılanbalığından, elbette,” diye karşılık verdi Grifon biraz sabırsızca: “bunu sana herhangi bir karides de söyleyebilirdi.”

“Mezgit ben olsaydım,” dedi Alice, aklı hâlâ şarkıdaydı, “yunusa derdim ki, ‘Lütfen geride dur: *seni* aramızda istemiyoruz!’”

“Onu yanlarında bulundurmamak zorundaydılar,” dedi Sahte Kaplumbağa: “aklı başında hiçbir balık yunussuz bir yere gitmez.”

“Gerçekten gitmez mi?” dedi Alice büyük bir şaşkınlıkla.

“Elbette gitmez,” dedi Sahte Kaplumbağa: “düşün ki *bana* bir balık gelse ve yolculuğa çıkacağını söylese, ben de ona ‘Hangi yunusla?’ derdim.”

“‘Niyetle’ demek istemiyor musun?” dedi Alice.

“Ben ne diyorsam onu demek istiyorum,” diye karşılık verdi Sahte Kaplumbağa alınmış bir sesle. Grifon da ekledi: “Hadi, biraz da *senin* maceralarını dinleyelim.”

“Maceralarımı anlatabilirim—bu sabahtan başlayarak,” dedi Alice biraz çekinerek: “ama düne dönmenin bir anlamı yok, çünkü o zaman bambaşka biriydim.”

“Bütün bunları açıkla,” dedi Sahte Kaplumbağa.

“Yok, yok! Önce maceralar,” dedi Grifon sabırsız bir sesle: “açıklamalar öyle berbat bir zaman alır ki.”

Böylece Alice, Beyaz Tavşan’ı ilk gördüğü andan başlayarak maceralarını anlatmaya koyuldu. İlk başlarda biraz tedirgindi, çünkü iki yaratık ona öyle sokulmuş, biri bir yanına biri öbür yanına geçip gözlerini ve ağızlarını *öylesine* kocaman açmışlardı ki; ama anlattıkça cesaret buldu. Dinleyicileri, Tırtıl’a “*Yaşlandın artık, William Baba*” şiirini tekrarladığı ve sözcüklerin hep değişik çıktığı kısma gelene dek tam bir sessizlik içindeydi; o zaman Sahte Kaplumbağa derin bir soluk aldı ve “Bu çok tuhaf,” dedi.

“Olabileceği kadar tuhaf, baştan sona,” dedi Grifon.

“Hep değişik çıktı, öyle mi!” diye düşünceli düşünceli tekrarladı Sahte Kaplumbağa. “Şimdi bir şeyler ezberden okumaya çalışmasını görmek isterdim. Söyle de başlasın.” Grifon’a, sanki onun Alice üzerinde bir tür yetkisi varmış gibi baktı.

“Ayağa kalk ve ‘*Tembelin sesidir bu*’ şiirini oku,” dedi Grifon.

“Bu yaratıklar insana nasıl da emirler yağdırıp ders ezberletiyor!” diye düşündü Alice; “bari doğrudan okulda olsaydım.” Yine de kalktı ve okumaya başladı, ama kafası öylesine Istakoz Kadrili’yle doluydu ki ne dediğini bile pek bilmiyordu, sözcükler de gerçekten çok acayip çıktı:—

“Bu Istakoz’un sesidir; duydum ilan ettiğini,
‘Beni fazla kızartmışsınız, saçlarımı şekerlemeliyim.’
Bir ördek gözkapaklarıyla ne yaparsa, o da burnuyla öyle
Kemerini, düğmelerini düzeltir ve ayak uçlarını dışa açar.”

“Kumlar iyice kuruyunca, bir tarlakuşu kadar neşelidir,
Ve küçümseyen bir edayla söz eder Köpekbalığı’ndan,
Ama sular yükselip köpekbalıkları çevreyi sarınca,
Sesi ürkek ve titrek bir hâl alır.”

“Bu, ben çocukken söylediğimden farklı,” dedi Grifon.

“Doğrusu ben bunu daha önce hiç duymadım,” dedi Sahte Kaplumbağa; “ama eşî görülmemiş bir saçmalığa benziyor.”

Alice hiçbir şey demedi; yüzünü ellerine gömerek oturmuş, acaba bir daha hiçbir şeyin *doğal* bir biçimde olup olmayacağını merak ediyordu.

“Bunun açıklanmasını isterdim,” dedi Sahte Kaplumbağa.

“Açıklayamaz o,” dedi Grifon telaşla. “Sonraki kıtaya geç.”

“Peki ya ayak uçları?” diye üsteledi Sahte Kaplumbağa. “Onları burnuyla nasıl dışa açabilir ki?”

“Danstaki birinci pozisyondur o.” dedi Alice; ama bütün bu işten dehşetle şaşkına dönmüştü ve konuyu değiştirmek için yanıp tutuşuyordu.

“Sonraki kıtaya geç,” diye tekrarladı Grifon sabırsızca: “*Bahçesinin önünden geçtim*’ diye başlıyor.”

Alice itaatsizlik etmeye cesaret edemedi, gerçi her şeyin yine yanlış çıkacağından emindi; titreyen bir sesle devam etti:—

“Bahçesinin önünden geçtim ve tek gözümle gördüm,
Baykuş ile Panter nasıl da paylaşıyordu bir turtayı—”

“Panter turtanın kabuğunu, sosunu ve etini aldı,
Baykuş’a ise ziyafetten pay olarak tabak düştü.
Turta tümüyle bitince, bir lütuf olarak Baykuş’a
Kaşığı cebine atmasına nezaketle izin verildi:
Panter ise bir hırlamayla bıçağı ve çatalı aldı,
Ve böylece sona erdirdi ziyafeti—”

“Bütün bu zırvaları tekrarlamanın *ne* yararı var,” diye sözünü kesti Sahte Kaplumbağa, “anlatırken açıklamıyorsan? Şimdiye dek duyduğum en kafa karıştırıcı şey bu, hem de açık ara!”

“Evet, bence bıraksan iyi olur,” dedi Grifon: Alice de bunu yapmaktan ziyadesiyle memnundu.

“İstakoz Kadrili’nden bir figür daha mı denesek?” diye sürdürdü Grifon. “Yoksa Sahte Kaplumbağa sana bir şarkı söylesin mi?”

“Aman, bir şarkı, lütfen, Sahte Kaplumbağa lütfedip söylerse,” diye yanıtladı Alice öyle bir hevesle ki, Grifon biraz alınmış bir sesle, “Hım! Zevkler tartışılmaz işte! Ona ‘*Kaplumbağa Çorbası*’nı söyle, olur mu, ahbap?” dedi.

Sahte Kaplumbağa derin bir iç çekti ve kimi zaman hıçkırıklarla boğulan bir sesle şunu söylemeye başladı:—

“Güzel Çorba, böyle koyu ve yemyeşil,
Sıcak bir kâsede beklerken!
Kim eğilmez böylesi nefis bir şey için?
Akşamın çorbası, güzel Çorba!
Akşamın çorbası, güzel Çorba!
Gü—üzel Çor—orba!
Gü—üzel Çor—orba!
Ak—şamın o ç—o—orbası,
Güzel, güzel Çorba!

“Güzel Çorba! Kimin umurunda balık,
Av eti ya da başka bir yemek?
Kim vermez her şeyini, topu topu iki
meteliklik güzel Çorba için?
Topu topu iki meteliklik güzel Çorba için?
Gü—üzel Çor—orba!
Gü—üzel Çor—orba!
Ak—şamın o ç—o—orbası,
Güzel, gü—ZEL ÇORBA!”

“Nakaratı bir daha!” diye haykırdı Grifon ve Sahte Kaplumbağa tam yinelemeye başlamıştı ki, uzaklardan “Duruşma başlıyor!” diye bir çığlık duyuldu.

“Hadi gel!” diye bağırdı Grifon ve Alice’i elinden tutup, şarkının sonunu beklemeden onu alıp götürdü.

“Ne duruşmasıymış bu?” diye soludu Alice koşarken; ama Grifon yalnızca “Hadi gel!” diye karşılık verip daha da hızlı koştu; arkalarından gelen meltemin taşıdığı o hüznü sözler ise gitgide daha belirsiz işitiliyordu:—

“Ak—şamın o ç—o—orbası,
Güzel, güzel Çorba!”

Bölüm 11

Turtaları Kim Çaldı?

Kupa Kralı ile Kupa Kraliçesi, onlar geldiğinde tahtlarında oturuyorlardı; çevrelerinde büyük bir kalabalık toplanmıştı — her türden küçük kuş ve hayvan, hatta koca bir deste iskambil kâğıdı. Vale, zincire vurulmuş hâlde önlerinde duruyordu; iki yanında da onu gözetleyen birer asker vardı. Kralın yakınında ise Beyaz Tavşan duruyordu; bir elinde bir borazan, diğerinde bir parşömen tomarı tutuyordu. Mahkemenin tam ortasında bir masa, masanın üstünde de kocaman bir tabak dolusu turta vardı; öyle iştah açıcı görünüyorlardı ki, Alice onlara baktıkça acıkıyordu. “Keşke şu duruşmayı bir an önce bitirseler,” diye düşündü, “ve ikramları dağıtmaya başlasalar!” Ne var ki, bunun olacağına dair hiçbir belirti yoktu; bu yüzden vakit geçirmek için çevresindeki her şeyi incelemeye koyuldu.

Alice daha önce hiç bir mahkeme salonunda bulunmamıştı, ama kitaplarda onlar hakkında okumuştı; oradaki hemen her şeyin adını bildiğini fark edince de epeyce sevindi. “Şu, yargıç,” dedi kendi kendine, “çünkü kocaman bir peruğu var.”

Bu arada, yargıç dediğimiz, aslında Kraldı; peruğunun üzerine de tacını taktığı için (nasıl yaptığını görmek isterseniz, kitabın baş resmine bakın), hiç rahat görünmüyordu; üstelik bu görünüş ona hiç de yakışmıyordu.

“Şu da jüri bölmesi,” diye düşündü Alice, “ve şu on iki yaratık da” (görüyorsunuz ya, “yaratık” demek zorundaydı, çünkü bunların kimi hayvan, kimi de kuştı) “sanırım jüri üyeleridir.” Bu son sözcüğü kendi kendine iki üç kez tekrarladı, çünkü bununla biraz gurur duyuyordu; zira düşündü ki — pek de haklıydı — kendi yaşındaki çok az küçük kız bu sözcüğün anlamını bilirdi. Gerçi “jüriciler” demek de pekâlâ işini görürdü.

On iki jüri üyesinin hepsi taş tabletlerinin üzerine telaşla bir şeyler yazıyordu. “Ne yapıyorlar?” diye fısıldadı Alice, Grifon’a. “Daha duruşma başlamadan kaydedecek bir şeyleri olamaz ki.”

“Adlarını yazıyorlar,” diye fısıldayarak cevap verdi Grifon, “duruşma bitmeden adlarını unuturlar diye korkuyorlar.”

“Aptal şeyler!” diye yüksek, öfkeli bir sesle söze başladı Alice, ama hemen sustu; çünkü Beyaz Tavşan, “Mahkemede sessizlik!” diye haykırdı; Kral da gözlüğünü takıp kimin konuştuğunu anlamak için endişeyle çevresine bakındı.

Alice, sanki omuzlarının üzerinden bakıyormuş gibi açıkça gördü ki, bütün jüri üyeleri tabletlerine “aptal şeyler!” diye yazıyordu; hatta içlerinden birinin “aptal” sözcüğünü nasıl yazacağını bilmediğini ve yanındakine sormak zorunda kaldığını bile seçebiliyordu. “Duruşma bitmeden tabletleri ne berbat bir karmaşaya dönecek!” diye düşündü Alice.

Jüri üyelerinden birinin kalemi gıcırdayıp duruyordu. Alice buna elbette dayanamazdı; bu yüzden mahkemenin etrafından dolaşıp onun arkasına geçti ve çok geçmeden kalemi elinden alma fırsatını buldu. Bunu öyle hızlı yaptı ki, zavallı küçük jüri üyesi (Kertenkele Bill’di bu) kaleminin nereye gittiğini bir türlü anlayamadı; her yanı arayıp tarayınca, günün geri kalanını tek parmağıyla yazmak zorunda kaldı; ama bunun pek faydası olmadı, çünkü parmağı tablette hiçbir iz bırakmıyordu.

“Münadi, suçlamayı oku!” dedi Kral.

Bunun üzerine Beyaz Tavşan borazanı üç kez öttürdü, sonra parşömen tomarını açıp şunları okudu:—

“Kupa Kraliçesi, yaptı turtaları,
Bir yaz günü hepsini:
Kupa Valesi, çaldı o turtaları,
Alıp götürdü tümünü!”

“Kararınızı verin,” dedi Kral, jüriye.

“Daha değil, daha değil!” diye telaşla sözünü kesti Tavşan. “Bundan önce daha çok şey var!”

“İlk tanığı çağırın,” dedi Kral; ve Beyaz Tavşan borazanı üç kez öttürüp, “İlk tanık!” diye seslendi.

İlk tanık Şapkacı’ydı. Bir elinde bir fincan çay, diğerinde bir dilim tereyağlı ekmekle içeri girdi. “Affınıza sığınırım, majesteleri,” diye söze başladı, “bunları içeri getirdiğim için: gelgelelim çağrıldığımda çayımı henüz bitirmemiştim.”

“Bitirmiş olman gerekirdi,” dedi Kral. “Ne zaman başlamıştın?”

Şapkacı, kendisinin peşi sıra, Fındık Faresi'yle kol kola mahkemeye girmiş olan Mart Tavşanı'na baktı. "Sanırım on dört Mart'tı," dedi.

"On beş," dedi Mart Tavşanı.

"On altı," diye ekledi Fındık Faresi.

"Bunu yazın," dedi Kral, jüriye; jüri de üç tarihi de hevesle tabletlerine yazdı, sonra bunları topladı ve çıkan sonucu şilin ve peniye çevirdi.

"Şapkamı çıkar," dedi Kral, Şapkacı'ya.

"Benim değil ki," dedi Şapkacı.

"Çalıntı!" diye haykırdı Kral, jüriye dönerek; jüri de hemen bu durumu bir not olarak kaydetti.

"Onları satmak için elimde tutuyorum," diye açıklama yaptı Şapkacı; "kendime ait hiç yok. Ben bir şapkacıyım."

Bunun üzerine Kraliçe gözlüğünü taktı ve Şapkacı'ya dik dik bakmaya başladı; Şapkacı'nın da benzi attı, kıpır kıpır oldu.

"İfadeni ver," dedi Kral; "ve tedirgin olma, yoksa seni hemen oracıkta idam ettiririm."

Bu söz tanığı hiç de yüreklendirmişe benzemiyordu: ağırlığını bir o ayağından bir bu ayağına veriyor, Kraliçe'ye huzursuzca bakıyordu; şaşkınlığının verdiği telaşla, tereyağlı ekmek yerine fincanından kocaman bir parça ısırdı.

Tam o sırada Alice çok tuhaf bir his duydu; ne olduğunu anlayana dek epeyce kafasını karıştırdı bu his: yeniden büyümeye başlıyordu. İlk başta ayağa kalkıp mahkemeyi terk etmeyi düşündü; ama biraz daha düşününce, kendine yer oldukça olduğu yerde kalmaya karar verdi.

"Keşke bu kadar sıkıştırmasan," dedi Fındık Faresi, ki tam onun yanında oturuyordu. "Nefes bile alamıyorum."

"Elimde değil," dedi Alice, büyük bir uysallıkla: "büyüyorum."

"*Burada* büyüme hakkın yok," dedi Fındık Faresi.

"Saçmalama," dedi Alice, biraz daha cesaretle: "sen de büyüyorsun, biliyorsun ya."

“Evet, ama *ben* makul bir hızla büyüyorum,” dedi Fındık Faresi: “senin gibi gülünç bir biçimde değil.” Sonra somurtarak ayağa kalktı ve mahkemenin öbür yanına geçti.

Bütün bu süre boyunca Kraliçe gözünü Şapkacı’dan bir an olsun ayırmamıştı; tam Fındık Faresi mahkemeyi geçerken, görevlilerden birine, “Bana son konserdeki şarkıcıların listesini getirin!” dedi; bunun üzerine zavallı Şapkacı öyle bir titredi ki, iki ayakkabısını birden fırlatıp attı.

“İfadeni ver,” diye öfkeyle yineledi Kral, “yoksa, tedirgin ol ya da olma, seni idam ettiririm.”

“Ben yoksul bir adamım, majesteleri,” diye titrek bir sesle söze başladı Şapkacı, “—ve daha çayıma başlamamıştım—olsa olsa bir hafta kadar olmuştur—hem tereyağlı ekmek öyle incelmışti ki—bir de çayın titreşmesi—”

“*Neyin* titreşmesi?” dedi Kral.

“Çayla *başladı*,” diye cevap verdi Şapkacı.

“Elbette titreşmek ‘ç’ ile başlar... yok, ‘t’ ile başlar!” dedi Kral keskin bir sesle. “Beni bön mü sanıyorsun? Devam et!”

“Ben yoksul bir adamım,” diye sürdürdü Şapkacı, “ve ondan sonra çoğu şey titreşmeye başladı—ama Mart Tavşanı dedi ki—”

“Demedim!” diye büyük bir telaşla araya girdi Mart Tavşanı.

“Dedin!” dedi Şapkacı.

“İnkâr ediyorum!” dedi Mart Tavşanı.

“İnkâr ediyorsun,” dedi Kral: “o kısmı çıkarın.”

“Neyse, her hâlükârda, Fındık Faresi dedi ki—” diye devam etti Şapkacı, onun da inkâr edip etmeyeceğini görmek için endişeyle çevresine bakınarak: ama Fındık Faresi hiçbir şeyi inkâr etmedi, çünkü mışıl mışıl uyuyordu.

“Ondan sonra,” diye sürdürdü Şapkacı, “biraz daha tereyağlı ekmek kestim—”

“Peki Fındık Faresi ne dedi?” diye sordu jüriden biri.

“İşte onu hatırlayamıyorum,” dedi Şapkacı.

“Hatırlamak zorundasın,” diye belirtti Kral, “yoksa seni idam ettiririm.”

Zavallı Şapkacı fincanını ve tereyağlı ekmeğini düşürdü, bir dizinin üzerine çöktü. “Ben yoksul bir adamım, majesteleri,” diye söze başladı.

“Sen çok yoksul bir konuşmacısın,” dedi Kral.

Bunun üzerine kobaylardan biri tezahürat yaptı, ama mahkeme görevlileri tarafından derhal bastırıldı. (Bu epeyce çetin bir sözcük olduğundan, bunun nasıl yapıldığını size hemen açıklayayım. Ellerinde, ağzı iplerle büzülüp bağlanan büyük bir bez torba vardı: kobayı baş aşağı bunun içine kaydırıyorlar, sonra da üstüne oturdular.)

“İyi ki bunun nasıl yapıldığını gördüm,” diye düşündü Alice. “Gazetelerde duruşmaların sonunda sık sık ‘Bazı alkış girişimleri oldu, ancak bunlar mahkeme görevlilerince derhal bastırıldı’ diye okurdum da, ne demek olduğunu işte ancak şimdi anladım.”

“Bu konuda bildiğin tek şey buysa, yerine geçebilirsin,” diye sürdürdü Kral.

“Daha aşağı inemem ki,” dedi Şapkacı: “zaten yerdeyim.”

“Öyleyse oturabilirsin,” diye cevap verdi Kral.

Bunun üzerine öteki kobay tezahürat yaptı, o da bastırıldı.

“İşte, kobayların hakkından gelindi!” diye düşündü Alice. “Artık işler daha iyi yürür.”

“Ben çayımı bitirmeyi yeğlerim,” dedi Şapkacı, şarkıcıların listesini okumakta olan Kraliçe’ye endişeli bir bakış atarak.

“Gidebilirsin,” dedi Kral; Şapkacı da ayakkabılarını giymeyi bile beklemeden alelacele mahkemeyi terk etti.

“—ve dışarıda hemen kafasını uçuruverin,” diye ekledi Kraliçe, görevlilerden birine; ama görevli daha kapıya varamadan Şapkacı gözden kaybolmuştu.

“Sıradaki tanığı çağırın!” dedi Kral.

Sıradaki tanık Düşes’in aşçısıydı. Elinde biber kutusunu taşıyordu; Alice, daha o mahkemeye girmeden, kapının yakınındakilerin hep birden hapsirmeye başlamasından kim olduğunu tahmin etti.

“İfadeni ver,” dedi Kral.

“Vermem,” dedi aşçı.

Kral endişeyle Beyaz Tavşan’a baktı; Tavşan da alçak sesle, “Majesteleri *bu* tanığı çapraz sorguya çekmeli,” dedi.

“Pekâlâ, gerekiyorsa gerekiyordur,” dedi Kral, hüzünlü bir tavırla; kollarını kavuşturup gözleri neredeyse kaybolana dek aşçıya kaşlarını çatarak baktıktan sonra, derin bir sesle, “Turtalar neyden yapılır?” diye sordu.

“Çoğunlukla biberden,” dedi aşçı.

“Pekmezden,” dedi arkasından uykulu bir ses.

“Yakalayın şu Fındık Faresi’ni,” diye çığlık attı Kraliçe. “Kafasını uçurun şu Fındık Faresi’nin! Atın onu mahkemeden! Bastırın onu! Çimdikleyin onu! Bıyıklarını yolun!”

Birkaç dakika boyunca, Fındık Faresi’ni dışarı atma uğraşısıyla bütün mahkeme karmakarışık oldu; herkes yeniden yatışana kadar da aşçı ortadan kaybolmuştu.

“Boş verin!” dedi Kral, büyük bir rahatlamış edasıyla. “Sıradaki tanığı çağırın.” Sonra alçak sesle Kraliçe’ye ekledi: “Doğrusu, hayatım, sıradaki tanığı *sen* çapraz sorguya çekmelisin. Bu iş alnımı sızlatıyor resmen!”

Alice, sıradaki tanığın nasıl biri olacağını görmek için büyük bir merakla, listeyi karıştıran Beyaz Tavşan’ı izledi; “—ne de olsa *henüz* ellerinde pek delil yok,” dedi kendi kendine. Beyaz Tavşan’ın o tiz, cılız sesiyle, en yüksek perdeden “Alice!” adını okuduğunda kapıldığı şaşkınlığı bir düşünün.

Bölüm 12

«ON İKİNCİ BÖLÜM.»

Alice'in Tanıklığı

“Buradayım!” diye haykırdı Alice, o telaşlı anın heyecanıyla son birkaç dakikada ne denli büyüdüğünü tamamen unutarak; öyle bir aceleyle ayağa fırladı ki, eteğinin ucuyla jüri locasını devirdi, bütün jüri üyelerini aşağıdaki kalabalığın başlarının üstüne döküverdi; orada öyle yayılmış yatarlarken, ona bir hafta önce yanlışlıkla devirdiği bir küre dolusu kırmızı balığı fazlasıyla anımsattılar.

“Aman, _çok_ özür dilerim!” diye büyük bir dehşet içinde haykırdı ve onları olabildiğince çabuk toplamaya koyuldu; çünkü kırmızı balıkların kazası hâlâ aklından çıkmıyordu ve onları derhâl toplayıp jüri locasına geri koymak gerektiğine, yoksa öleceklerine dair belli belirsiz bir kanaati vardı.

“Duruşma devam edemez,” dedi Kral çok ağırbaşlı bir sesle, “bütün jüri üyeleri kendi yerlerine geri dönmeden—_hepsi_,” diye büyük bir vurguyla yineledi, bunu söylerken gözlerini dikkatle Alice'e dikerek.

Alice jüri locasına baktı ve telaş içinde Kertenkele'yi baş aşağı koymuş olduğunu gördü; zavallı küçük yaratık kımıldayamadığından, kuyruğunu hüznü bir biçimde sallayıp duruyordu. Onu hemen çıkarıp doğru yöne koydu; “gerçi pek bir önemi yok ya,” dedi kendi kendine; “bana kalırsa duruşmada hangi tarafı yukarı baksa _aynı_ işe yarar.”

Jüri devrilmenin sarsıntısından biraz toparlanır toparlanmaz, taşları ile kalemleri bulunup kendilerine geri verilince, hepsi büyük bir gayretle kazanın bir tarihçesini yazmaya koyuldu; yalnızca Kertenkele hariç, ki o, hiçbir şey yapamayacak kadar bitkin görünüyor, ağzı açık oturup mahkemenin tavanına dikiyordu gözlerini.

“Bu iş hakkında ne biliyorsun?” dedi Kral Alice'e.

“Hiçbir şey,” dedi Alice.

“Hiç mi _hiçbir şey?_” diye üsteledi Kral.

“Hiç hiçbir şey,” dedi Alice.

“Bu çok önemli,” dedi Kral, jüriye dönerek. Tam bunu taşlarına yazmaya başlıyorlardı ki Ak Tavşan araya girdi: “Majesteleri _önemsiz_ demek istiyorlar, elbette,” dedi son derece saygılı bir tonla, ama konuşurken kaşlarını çatıp ona suratlar yaparak.

“_Önemsiz_, elbette, onu demek istemiştım,” dedi Kral aceleyle ve kendi kendine alçak sesle sürdürdü,

“önemli—önemsiz—önemsiz—önemli—” sanki hangi sözcüğün daha hoş çınladığını sınıyormuş gibi.

Jürinin kimi “önemli”, kimi “önemsiz” diye yazdı. Alice bunu görebiliyordu, çünkü taşlarına bakacak kadar yakındaydı; “ama zerre kadar önemi yok ya,” diye düşündü içinden.

Tam o sırada, bir süredir defterine bir şeyler karalamakla meşgul olan Kral, “Sessizlik!” diye bağırdı ve kitabından şunu okudu: “Madde Kırk İki. _Boyu bir milden uzun olan herkes mahkemeyi terk edecek_.”

Herkes Alice'e baktı.

“_Benim_ boyum bir mil değil,” dedi Alice.

“Bir mil,” dedi Kral.

“Neredeyse iki mil,” diye ekledi Kraliçe.

“Her hâlükârda ben gitmiyorum,” dedi Alice; “üstelik bu da düzgün bir kural değil: daha demin uydurdunuz onu.”

“Kitaptaki en eski kuraldır,” dedi Kral.

“Öyleyse Bir Numara olması gerekirdi,” dedi Alice.

Kralın benzi attı ve defterini aceleyle kapadı. “Kararınızı düşünün,” dedi jüriye, alçak, titrek bir sesle.

“Daha gelecek başka kanıtlar var, Majesteleri,” dedi Ak Tavşan, büyük bir telaşla yerinden fırlayarak; “bu kâğıt az önce yerden alındı.”

“İçinde ne var?” dedi Kraliçe.

“Daha açmadım,” dedi Ak Tavşan, “ama bir mektup gibi görünüyor, sanığın birine—birilerine yazdığı bir mektup.”

“Öyle olmalı,” dedi Kral, “meğer ki hiç kimseye yazılmış olsun, ki bu da pek âdet değildir, bilirsin.”

“Kime hitaben yazılmış?” dedi jüri üyelerinden biri.

“Hiç kimseye hitaben yazılmamış,” dedi Ak Tavşan; “aslına bakarsanız, _dışına_ bir şey yazılmamış.” Bunu söylerken kâğıdı açtı ve ekledi: “Sonuçta bir mektup değilmiş: bir dizi şiirmiş.”

“Sanığın el yazısıyla mı?” diye sordu bir başka jüri üyesi.

“Hayır, değil,” dedi Ak Tavşan, “işin en tuhaf yanı da bu zaten.” (Jürinin hepsi şaşkın göründü.)

“Başka birinin elini taklit etmiş olmalı,” dedi Kral. (Jürinin hepsinin yüzü yeniden aydınlandı.)

“Majesteleri,” dedi Vale, “ben yazmadım, yazdığımı da kanıtlayamazlar: sonunda imzalı bir ad yok.”

“İmzalamadıysan,” dedi Kral, “bu işi daha da kötüleştirir. Mutlaka bir kötülük tasarlamış olmalısın, yoksa dürüst bir adam gibi adını imzalardın.”

Bunun üzerine genel bir el çırpma koptu: Kralın o gün söylediği gerçekten akıllıca ilk şeydi bu.

“Bu, suçunu _kanıtlar_,” dedi Kraliçe.

“Hiçbir şeyi kanıtlamaz!” dedi Alice. “Hem, içinde ne yazdığını bile bilmiyorsunuz!”

“Oku onları,” dedi Kral.

Ak Tavşan gözlüğünü taktı. “Nereden başlayayım, Majesteleri?” diye sordu.

“Baştan başla,” dedi Kral ağırbaşlılıkla, “ve sonuna gelene dek devam et: sonra da dur.”

Ak Tavşan'ın okuduğu dizeler şunlardı:—

“Dediler bana ona gittiğini,
Ondan da bahsetmişsin beni:
İyi söyledi o benim hâlimi,
Ama dedi yüzemem ben.

O salık verdi onlara gitmediğimi
(Bunun doğru olduğunu biliriz):
Eğer o sürdürürse bu meseleyi,
Senin hâlin ne olur?

Ben ona bir verdim, ona iki verdiler,
Sen bize üç ya da daha çok verdin;
Hepsi ondan sana geri döndüler,
Oysa önceden benimdiler.

Eğer ben ya da o, rastlantıyla
Karşırsak bu işe,
O güvenir sana onları salasın diye,
Tıpkı eskiden olduğumuz gibi.

Benim sanım şuydu ki sen olmuşsun
(O bu nöbete tutulmadan önce)
Araya giren bir engel
Onunla, bizimle ve onunla arasında.

Bildirme ona onun bunları en çok sevdiğini,
Zira bu hep böyle kalmalı,
Bütün ötekilerden gizlenmiş bir sır,
Yalnızca seninle benim aramda.”

“İşte bu, şimdiye dek duyduğumuz en önemli kanıt parçası,” dedi Kral, ellerini ovuşturarak; “öyleyse şimdi bırakın jüri—”

“İçlerinden biri bunu açıklayabilirse,” dedi Alice (son birkaç dakikada o kadar büyümüşü ki onun sözünü kesmekten zerre korkmuyordu), “ona altı peni veririm. _Ben_ içinde zerre kadar anlam olduğuna inanmıyorum.”

Jürinin hepsi taşlarına şöyle yazdı: “_O_, içinde zerre kadar anlam olduğuna inanmıyor,” ama hiçbiri kâğıdı açıklamaya kalkışmadı.

“İçinde anlam yoksa,” dedi Kral, “bu bir dünya zahmetten kurtarır bizi, bilirsin, çünkü anlam aramaya gerek kalmaz. Yine de pek emin değilim,” diye sürdürdü, dizeleri dizinin üstüne yayıp tek gözüyle onlara bakarak; “galiba sonuçta içlerinde bir anlam seziyorum. ‘—_dedi yüzemem ben_—’ sen yüzemezsin, değil mi?” diye ekledi, Vale'ye dönerek.

Vale başını hüzünle salladı. “Yüzecek hâlim mi var?” dedi. (Tümüyle mukavvadan yapıma olduğundan, kesinlikle yoktu.)

“Buraya kadar tamam,” dedi Kral ve dizeleri kendi kendine mırıldanmayı sürdürdü: “‘_Bunun doğru olduğunu biliriz_—’ bu jüri demek, elbette—‘_Ben ona bir verdim, ona iki verdiler_—’ ee, bu da onun tartlara yaptığı şey olmalı, bilirsin—”

“Ama devamında ‘_hepsi ondan sana geri döndüler_’ diyor,” dedi Alice.

“Ee, işte oradalar ya!” dedi Kral zafer dolu bir edayla, masadaki tartları göstererek. “Bundan _daha_ açık bir şey olamaz. Sonra yine—‘_o bu nöbete tutulmadan önce_—’ sen hiç nöbet geçirmedin, değil mi canım?” dedi Kraliçe'ye.

“Asla!” dedi Kraliçe öfkeyle, bunu söylerken Kertenkele'ye bir hokka fırlatarak. (Talihsiz küçük Bill, taşına tek parmağıyla yazmayı bırakmıştı, çünkü hiç iz bırakmadığını görmüştü; ama şimdi aceleyle yeniden başladı, yüzünden aşağı süzülen mürekkebi, o sürdükçe kullanarak.)

“Öyleyse bu sözler sana _uymaz_,” dedi Kral, gülümseyerek mahkemenin çevresine göz gezdirerek. Ölü bir sessizlik çöktü.

“Bu bir kelime oyunu!” diye ekledi Kral alınmış bir tonla ve herkes güldü. “Bırakın jüri kararını düşünsün,” dedi Kral, o gün belki de yirminci kez.

“Hayır, hayır!” dedi Kraliçe. “Önce ceza—karar sonra.”

“Saçma sapan şey!” dedi Alice yüksek sesle. “Önce ceza vermek de nereden çıktı!”

“Tut dilini!” dedi Kraliçe, moraran bir suratla.

“Tutmam!” dedi Alice.

“Kesin kellesini!” diye haykırdı Kraliçe avazı çıktığıınca. Kimse kıpırdamadı.

“Kim takar sizi?” dedi Alice (bu sırada tam boyuna ulaşmıştı). “Bir deste iskambil kâğıdından başka bir şey değilsiniz!”

Bunun üzerine bütün deste havalandı ve uçarak üstüne çullandı: hem korkudan hem öfkeden küçük bir çığlık attı, onları savuşturmaya çalıştı ve kendini ırmak kıyısında, başı ablasının kucağında yatar buldu; ablası, ağaçlardan süzülüp yüzüne konan birkaç kuru yaprağı usulca silkeliyordu.

“Uyan, Alice'ciğim!” dedi ablası; “Ne uzun uyudun ama!”

“Aman, ne tuhaf bir rüya gördüm!” dedi Alice ve hatırlayabildiği kadarıyla, az önce okuduğunuz bütün o garip Maceralarını ablasına anlattı; bitirdiğinde, ablası onu öptü ve dedi ki: “Tuhaf bir rüyaymış, canım, kuşkusuz: ama şimdi koş içeri, çayını iç; geç oluyor.” Böylece Alice kalkıp koşturdu, koşarken de, pek yerinde olarak, ne harika bir rüya olduğunu düşünüyordu.

Ama ablası, onu bıraktığı gibi öylece oturdu, başını eline dayamış, batan güneşi seyrederek ve küçük Alice'i ile onun bütün o harika Maceralarını düşünerek; ta ki kendisi de kendince bir tür rüyaya dalana dek, ve şeydu onun rüyası:—

İlkin, küçük Alice'in kendisini gördü düşünde, ve bir kez daha minik eller dizine kenetlenmiş, parlak, hevesli gözler onunkilere bakıyordu—sesinin ta kendi tınlarını duyabiliyor, ve hep gözlerine düşmekte _ısrar eden_ o başıboş saçları geriye atmak için başını o tuhaf küçük silkişini görebiliyordu—ve o dinledikçe, ya da dinler gibi oldukça, çevresindeki her yer küçük kardeşinin rüyasındaki tuhaf yaratıklarla canlandı.

Ak Tavşan acele acele geçerken uzun otlar ayaklarının dibinde hışırdadı—korkmuş Fare yanı başındaki gölcükte çırpınarak yol aldı—Mart Tavşanı ile arkadaşları o hiç bitmeyen ziyafetlerini paylaşırken çay fincanlarının şingirtisini, ve Kraliçe'nin talihsiz konuklarını idama yollayan keskin sesini duyabiliyordu—bir kez daha domuz-bebek Düşes'in dizinde hapsiriyor, çevresinde tabaklar çanaklar şangırdayarak parçalanıyordu—bir kez daha Ejderaslan'ın çığlığı, Kertenkele'nin taş kaleminin gıcirtısı ve bastırılan kobay farelerinin boğulurcasına soluğu havayı doldurdu, zavallı Sahte Kaplumbağa'nın uzaktan gelen hıçkırıklarına karışarak.

Böylece, gözleri kapalı oturmaya sürdürdü, ve yarı yarıya kendini Harikalar Diyarı'nda sandı; oysa gözlerini yeniden açması yeterdi, biliyordu, ve her şey kasvetli gerçekliğe dönüşürdü—otlar yalnızca rüzgârda hışırdar, gölcük sazların salınışıyla kıpırdanırdı—

şangırdayan çay fincanları çingiraklı koyun çanlarının tınısına, Kraliçe'nin keskin haykırışları çoban çocuğun sesine dönüşürdü—ve bebeğin hapsirığı, Ejderaslan'ın çığığı ve bütün öteki tuhaf sesler de (biliyordu) işlek çiftlik avlusunun karmakarışık uğultusuna dönüşürdü—uzaklarda sığırların böğürmesi ise Sahte Kaplumbağa'nın ağır hıçkırıklarının yerini alırdı.

Son olarak, bu küçük kardeşinin ilerideki zamanlarda nasıl kendisi de yetişkin bir kadın olacağını hayal etti; ve olgun yıllarının tümü boyunca çocukluğunun o yalın ve sevgi dolu yüreğini nasıl koruyacağını: ve çevresine başka küçük çocuklar nasıl toplayacağını, ve nice tuhaf masalla, belki de çok eskilerin o Harikalar Diyarı rüyasıyla, _onların_ gözlerini nasıl parlak ve hevesli kılacağını: ve onların tüm yalın kederlerini nasıl yüreğinde duyacağını, ve kendi çocukluk yıllarını ve o mutlu yaz günlerini anımsayarak, tüm yalın sevinçlerinde nasıl bir haz bulacağını.

SON

«Alice Harikalar Diyarında» · Sahaf (sahaf.app). Bu eser kamu malıdır ve özgürce paylaşılabilir.